



ÅRETS RESULTATER 2022

DH'S GLOBALE HANDICAPPROGRAM

DH

DANSKE HANDICAPORGANISATIONER

DH er talerør for handicaporganisationerne og repræsenterer alle typer af handicap - fra hjerneskade og gigt til udviklingshandicap og sindslidelse. 35 handicaporganisationer med cirka 340.000 medlemmer er tilsluttet DH.

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	i
Forkortelser og begreber	iii
Forord	iv
1. Det Globale Handicapprogram – en introduktion	1
2. Hvem støtter vi - Handicapbevægelsens partnerskaber i Syd	2
2.1 Her er vores partnerskaber	2
2.2 Nye bevillinger i 2022	3
2.3 Målgrupper nået i Syd i 2022	3
3. Mål 1 - DH's partnerskaber i Ghana, Rwanda og Nepal – og understøttende rolle i Syd	4
3.1 Organisatorisk stærke handicaprapporter	5
3.2 Handicappaplyernes rolle i at styrke kapacitet, samarbejde og koordination i handicapbevægelsen	6
3.3 Repræsentative handicapbevægelser i Syd	6
3.4 Politisk stærke handicapbevægelser med globalt udsyn	7
3.5 Brug af konventionsprocesserne, handicaptopmøder og Verdensmål i fortalrarbejdet	9
3.6 Handicapbevægelsen sætter fokus på indsamling, analyse og brug af data	11
3.7 Andre måder DH understøtter partnerne i Syd på	12
4. Mål 1 - Handicappuljen – medlemsorganisationernes partnerskaber	12
4.1 Organisationsudvikling – stærkere handicapbevægelser, netværk og organisationer	12
Kapacitetsopbygning blandt bestyrelsesmedlemmer, frivillige og ansatte	13
4.2 Empowerment – stærkere medlemmer	16
4.3 Fortalrarbejdet – stærkere stemme	19
5. Mål 2 – Engagement, rådgivning og kursusaktivitet	23
5.2 Formidling om udviklingssamarbejdet	24
5.3 Kapacitetsudvikling i forbindelse med udviklingssamarbejdet	25
6. Mål 3 - Inklusion af mennesker med handicap i dansk udviklingssamarbejde	27
7. Deltagelse i globale netværk	28
8. Organisation, strategi og forvaltning af udviklingssamarbejdet	30
Bilag	31
Bilag 1: Resultatramme – 2021 resultater	31
Bilag 2: Open Aid indikatorer	31
Bilag 3: Nye bevillinger i Handicappuljen – 2021	31
Bilag 4: PRO – Projekt relateret oplysning 2022 i Handicappuljen	31
Bilag 5a: DH årsregnskab 2021	31

Bilag 5b: DH revisionsprotokol 2021	31
Bilag 6a: Handicappuljen_regnskab 2021	31
Bilag 6b: Handicappuljen_revisionsprotokol 2021	31

Billederne i rapporten fra Rwanda er taget af Signe Daugaard, Great Minority. Øvrige billeder er indsendt af medlemsorganisationerne. Forsidebilledet er taget af Signe Daugaard, Great Minority og viser kvinder fra en selvhjælpsgruppe, der hører under NOUSPR, SINDs søsterorganisation i Rwanda.

Forkortelser og begreber

CRPD	Convention on the Rights of Persons with Disabilities (Handicapkonventionen)
DBS	Dansk Blindesamfund
DDL	Danske Døves Landsforbund
DH	Danske Handicaporganisationer (handicapparaplyorganisation).
DHF	Dansk Handicapforbund (fysisk handicappede)
FFO	Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon
GFD	Ghana Federation of Disability Organisations (Ghanesisk handicapparaplyorganisation)
GLAD	Global Action on Disability GLAD-netværket er en koalition af donorer og handicapparaplyorganisationer, der søger at fremme inklusion af mennesker med handicap i udviklings samarbejde og humanitære indsatser.
IDA	International Disability Alliance Alliance af 14 globale og seks regionale organisationer af mennesker med handicap. IDA fungerer som den globale repræsentant og stemme for mennesker med handicap blandt andet ifht. FN.
IDDC	International Disability and Development Consortium IDDC er et internationalt konsortium af 35 civilsamfundsorganisationer, der er engagerede i at fremme inklusion af mennesker med handicap.
LEV	LEV – Livet med udviklingshandicap
MOer	Medlemsorganisationer
NFDN	National Federation of the Disabled Nepal (Nepalesisk handicapparaplyorganisation)
NUDOR	National Union of Disability Organisations in Rwanda (rwandisk handicapparaplyorganisation)
SIND	SIND – Landsforeningen for psykisk sundhed
SUMH	Sammenslutningen af Unge Med Handicap
WGQ	Washington Group Question set. Washington Group on Disability Statistics blev i 2002 nedsat med det formål at finde en metode til at generere pålidelig og internationalt sammenlignelige data om mennesker med handicap. Det har blandt andet resulteret i et kort sæt af spørgsmål, der kan benyttes i enhver husstandsundersøgelse. Spørgsmålene fokuserer på funktionsnedsættelse snarere end på specifikke handicap.

Forord

Det er med stor fornøjelse, at jeg præsenterer resultaterne fra Det Globale Handicapprogram i 2022. Programmets overordnede formål er at skabe positive forandringer i levevilkår for mennesker med handicap i udviklingslande. 2022 var første år i en ny fireårig strategiperiode. En periode, der fortsat vægter partnerskaber med søsterorganisationer i Syd højt, samtidig med at vi har fokus på at øge engagementet i den danske handicapbevægelse og fremme inklusion af mennesker med handicap i dansk udviklingssamarbejde og i humanitære indsatser.

DH's samarbejde med handicapparaplyorganisationerne i Nepal, Rwanda og Ghana har både haft fokus på at styrke paraplyernes understøttende rolle i forhold til at forbedre medlemsorganisationernes kapacitet, identificere fælles dagsordener og sikre bred repræsentation af forskellige typer af handicap. Et særligt fokuspunkt i 2022 har været øget brug af processerne relateret til Handicapkonventionen. I Ghana er handicapbevægelsen f.eks. lykkedes med at påvirke ni ud af ti af de kritiske spørgsmål, der blev rejst af den internationale Handicapkomite, og i Nepal og Rwanda har paraplyerne på forskellig vis været involveret i implementeringen af anbefalingerne i deres respektive lande.

Medlemsorganisationernes partnerskaber har også budt på et hav af resultater – lige fra styrkelse af demokratiske og transparente strukturer i organisationerne til etablering af nye lokalafdelinger og succesfuld fundraising og fortalerarbejde. Langsomt men sikkert får stadig flere af sydpartneres medlemmer adgang til sociale ydelser, lokale midler og offentlige fattigdomsprogrammer. Det lokale fortalerarbejde med både myndigheder, ombudsmandsinstitutioner og andre serviceudbydere har blandt andet resulteret i bedre adgang til uddannelse for børn og unge samt adgang til epilepsimedicin og øvrige sundhedsydelser. Der er desuden blevet etableret en mosaik af indkomstgenererende aktiviteter fra sneglefarme i Ghana, over strikkeprojekter i Rwanda til massageklinikker i Myanmar.

Fortalerarbejdet i Danmark har i 2022 blandt andet budt på dansk deltagelse i Det Globale Handicaptopmøde, hvor både den danske regering og DH bød ind med forpligtelser med henblik på at fremme inklusion af mennesker med handicap i dansk udviklingssamarbejde. DH øgede også fokus på indsamling af data vedrørende inklusion af mennesker med handicap i dansk udviklingssamarbejde. Og som tallene her i rapporten viser, er der bestemt plads til forbedring.

DH's globale netværk har gang på gang vist sig nyttigt til at understøtte DH's arbejde, både globalt og i Danmark. I 2022 fik DH blandt andet en næstformandspost i netværket IDDC – International Disability and Development Consortium, hvor vi blandt andet har fokus på at styrke lokalt lederskab i internationalt udviklingssamarbejde.

2022 bar også præg af stor søgning af midler i Handicappuljen. Det er positivt, at flere handicaporganisationer viser interesse for udviklingssamarbejdet, og at de organisationer, der allerede er involveret, over en årrække har øget deres engagement. Desværre er der ikke midler nok i puljen til at imødekomme alle bevillingsværdige ansøgninger, og DH er derfor i løbende dialog med ministeren, ordførerne og Udenrigsministeriet om mulighed for at få tilført flere midler til at imødekomme de mange spændende forslag til indsatser, som alle bidrager til at forbedre rettigheder og levevilkår for mennesker med handicap i Syd.

Rapporten er rig på både data og illustrerende case-historier. Rigtig god læselyst!

Sif Holst, Næstformand,
Danske Handicaporganisationer

1. Det Globale Handicapprogram – en introduktion

DH's Globale Handicapprogram, herunder Handicappuljen, har til formål at skabe positive forandringer i levevilkår for mennesker med handicap i udviklingslande. Programmet har fokus på at styrke handicapbevægelser i Syd og bidrage til deltagelse og inklusion af mennesker med handicap i lokale fællesskaber og i nationale og internationale processer. Programmet finansieres via en årlig bevilling på Finansloven på 43,5 mio. kr. under Udenrigsministeriet. Som i resten af DH's arbejde er Handicapkonventionen fundamentet for arbejdet med at fremme rettigheder, inklusion og lige muligheder. Derudover er Verdensmålenes princip om ikke at lade nogen i stikken en vigtig løftestang i det internationale samarbejde.

I 2022 tog DH hul på en ny fireårig strategiperiode. Der er tre overordnede mål for Det Globale Handicapprogram:

Mål 1: Organisatorisk og politisk stærke handicapbevægelser i Syd. Samarbejdet med handicaporganisationer i Syd er kernen i det internationale udviklingssamarbejde og omfatter både DH's egne partnerskaber med handicapparaplyorganisationer samt medlemsorganisationers partnerskaber med søsterorganisationer, støttet gennem Handicappuljen.

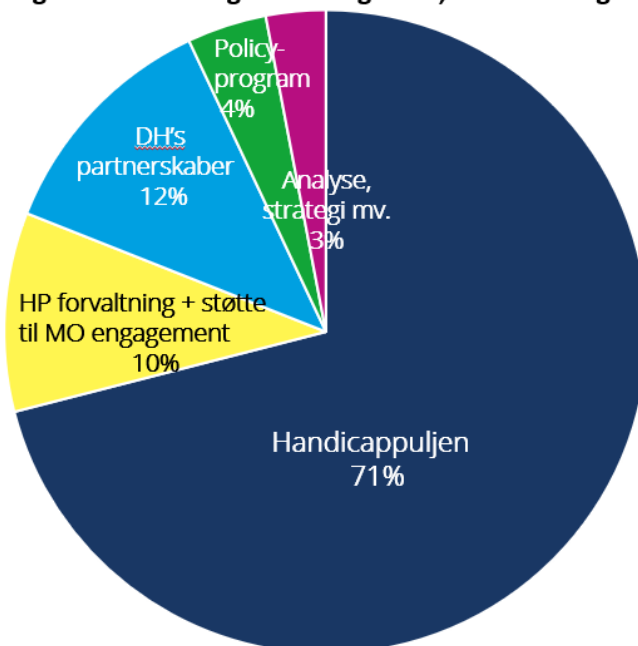
Mål 2: Øget engagement i internationalt udviklingssamarbejde blandt danske handicaporganisationer. Her indgår forvaltningen af Handicappuljen, formidling af resultater og indsatser, samt DH's rådgivning og kursusaktiviteter vedrørende internationalt udviklingssamarbejde.

Mål 3: Fremme af inklusion af mennesker med handicap på tværs af dansk udviklingssamarbejde og humanitære indsatser.

Derudover indgår DH i en række internationale netværk, der sikrer adgang til ny viden, værktøjer og indsigt i de globale dagsordener. De internationale netværk udgør også platforme til at udveksle erfaringer og fremme samarbejdet i den globale handicapbevægelse. Det globale engagement understøtter opfyldelsen af alle tre mål. De tre overordnede mål og DH's understøttende rolle er udspecificeret i en resultatramme (se Bilag 1).

Rapporten giver indsigt i nogle af de mange resultater, der er skabt via DH's og medlemsorganisationernes udviklingssamarbejde i 2022. De fleste af midlerne i Det Globale Handicapprogram går til medlemsorganisationernes projekter, finansieret gennem Handicappuljen¹. Det er også derigennem, at de fleste målgrupper og sydpartnere nås, og mange af resultaterne skabes. DH spiller her en understøttende rolle. Det sker i form af forvaltning af Handicappuljen, herunder rådgivning og kursusudbud, koordination af indsatserne i landene, og link til og involvering i globale processer. Og det sker gennem de ca. 16% af Det Globale Handicapprogram, der i 2022 blev brugt til DH's egne understøttende aktiviteter, herunder særligt samarbejdet med DH's partnere i Syd samt fortalrarbejdet i Danmark.

Figur 1.1 Fordeling af forbrug 2022, UM bevilling



¹ Figur 1.1 Alle tal inkluderer danske timer og administration.

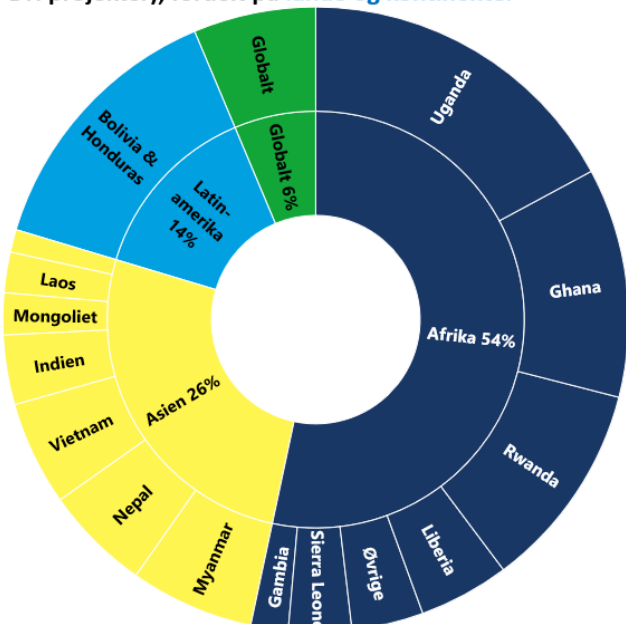
2. Hvem støtter vi - Handicapbevægelsens partnerskaber i Syd

2.1 Her er vores partnerskaber

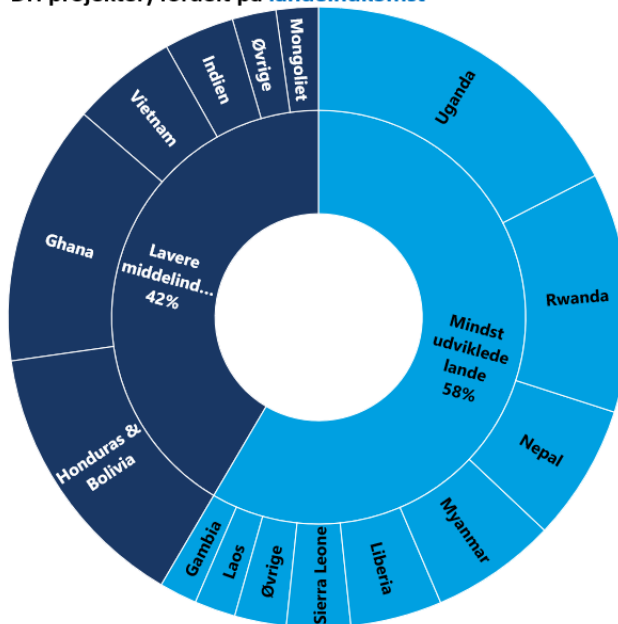
Samarbejdet med sydpartnere når vidt omkring. I 2022 havde DH og medlemsorganisationerne tilsammen 66 aktive indsats i samarbejde med hele 90 forskellige sydpartnere. Af de ca. 33 millioner kr. brugt på partnerskaberne i 2022, blev lidt over halvdelen brugt på partnerskaber i Afrika (54%), en fjerdedel i Asien (26%), 14% i Latinamerika, mens de resterende 6% gik til globale indsats. Den højeste koncentration af projekter findes fortsat i Ghana, Nepal og Rwanda, hvor DH ligeledes er engageret i partnerskab med de nationale handicapparaplyer, samt i Uganda, hvor DH tidligere har haft et partnerskab.

66	90	24	33,3
Indsats – herunder 48 projekter	Sydpartnere	Lande	mill. kr. forbrugt
8 forundersøgelser, 6 læringsindsatser, 4 oplysningsbevillinger			

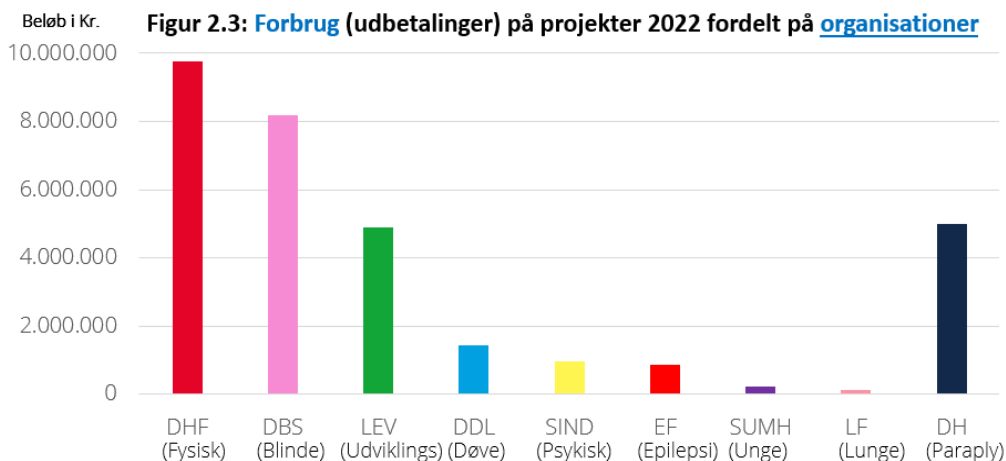
Figur 2.1: **Forbrug 2022 (udbetalinger Handicappulje + DH projekter), fordelt på lande og kontinenter**



Figur 2.2: **Forbrug 2022 (udbetalinger på Handicappulje + DH projekter) fordelt på landeindkomst**



Handicapbevægelsens udviklingssamarbejde spænder fra medlemsorganisationer med en enkelt partner til organisationer med mange partnere på tværs af flere kontinenter. Det afspejles i årets udbetalinger, der spænder fra 125.000 kr. til 9,8 mio. kr. til en enkelt organisation².



² Figur 2.3: For at få sammenlignelige tal indeholder DH kolonne også timer og administration på projekter med sydpartnere.

2.2 Nye bevillinger i 2022

2022 var et år med stor konkurrence om Handicappuljens midler, og det første år vi har oplevet at måtte afvise projekter, der var bevillingsværdige. DH modtog 29 ansøgninger, hvoraf otte fik afslag – fire af dem grundet manglende midler i puljen. I alt blev der **bevilget 30,1 mio. kr.**, fordelt på **21 bevillinger**. Se Bilag 3 for en fuld liste over bevillinger givet i 2022, fordelt på lande, organisationer og bevillingstyper.

Verdensmålenes løfte om ikke at lade nogen i stikken er et fundament for alle de indsatser, der støttes gennem Handicappuljen. Puljens formål om at styrke handicaporganisationer og nedbryde barrierer for mennesker med handicap afspejler sig tydeligt i de

Figur 3.4: Verdensmål adresseret i 12 nye projektbevillinger 2022 (antal projektbevillinger per mål)



Verdensmål, som projekterne adresserer. Mål 17 om partnerskaber indgår i alle de 12 nye projekter, da de alle indeholder organisationsudvikling og styrket samarbejde som en del af indsatserne. Men også ni andre Verdensmål dækkes. Som i tidligere år, er mål 10 om reduceret ulighed fortsat det hyppigst adresserede verdensmål og indgår i ni af 12 bevillinger, efterfulgt af mål 1 (fattigdom), 4 (uddannelse) og 5 (ligestilling), der hver indgik i seks af de 12 nye projektbevillinger.

2.3 Målgrupper nået i Syd i 2022

<p>90 sydpartnere</p> <p>Handicapparaplyer, organisationer og netværk har fået styrket deres kapacitet.</p>	<p>412 lokalafdelinger</p> <p>33 er nyetablerede og de resterende har fået styrket deres kapacitet.</p>	<p>3056 frivillige</p> <p>Har deltaget i kurser og kapacitetsopbyggende forløb.</p>
<p>34.441 mennesker m. handicap</p> <p>Har fået adgang til ydelser, færdigheder, selvtillid, indtægt, viden og samvær.</p>	<p>Køn:</p> <p>43% kvinder / 45% mænd 12% ved ikke</p> <p>Alder:</p> <p>29% børn og unge, 45% voksne 26% ved ikke</p>	<p>8142 familier til mennesker med handicap</p> <p>Er blevet styrket i pårørenderollen.</p>
<p>Tusinde myndigheder på lokalt og nationalt niveau</p> <p>Har samarbejdet omkring inklusion.</p>	<p>Tusindvis af medborgere</p> <p>Har opnået større forståelse af og opbakning til mennesker med handicap.</p>	<p>Mange hundrede tusinde er nået gennem målrettet oplysning i radio, tv, aviser, sociale medier mv.</p>

Arbejdet i Syd når mange forskellige målgrupper. Det er ikke nok at tælle, hvor mange mennesker med handicap eller deres familier, der berøres af indsatserne, for det er kun en del af fortællingen. Matrixen ovenfor taler sit eget tydelige sprog.

Vi dykker ned i de specifikke resultater fra 2022 i de kommende afsnit. I kapitel 3 zoomer vi ind på DH's partnerskaber og understøttende rolle i Syd, og i kapitel 4 fokuserer vi på medlemsorganisationernes partnerskaber og udvalgte resultater.

Hvilke indsatser er resultatrapporten baseret på?

Målgrupper nået: Tal baseret på 35 igangværende projekter i regi af Det Globale Handicapprogram, (ekskl. små og nystartede projekter) som har rapporteret på 2022.

Resultater: Baseret på 13 projekter afsluttet i 2022 samt delresultater fra igangværende projekter.

3. Mål 1 - DH's partnerskaber i Ghana, Rwanda og Nepal – og understøttende rolle i Syd

DH samarbejder med handicap paraplyorganisationerne i Nepal, Rwanda og Ghana. Samarbejdet med paraplyen NUDOR i Rwanda, var det sidste af DH's partnerskaber, der blev færdigformuleret og defineret i tråd med DH's partnerskabsstrategi. Alle tre partnerskaber har nu fokus på at styrke paraplyens rolle - både i forhold til at forbedre

<p>National Federation of Disabled Nepal (NFDN)</p> <p>Antal medlemsorganisationer: +400</p> <p>Samarbejdet siden 2009</p> <p>Budget for projekt: 3.048.373 DKK</p> <p>Projektperiode: 2021-24</p> <p>Fokusområder i partnerskabet: Organisationsudvikling: Styrkelse af NFDN's provinskontorer og medlemsorganisationer. Øget koordinering i handicapbevægelsen.</p> <p>Fortalerarbejde: Styrke NFDN's kapacitet til at påvirke stat og provinsregeringer + styrke medlemsorganisationers fortalerarbejde i kommuner.</p> <p>Data: Påvirke statens indsamling og brug af statistik på handicapområdet.</p> <p>Danske MO'er aktive i Nepal: DBS, Lev.</p> <p>Øvrige partnere til paraplyen: CBM, My Right, Humanity & Inclusion (HI), Light for the World, Socialmin., WHO, UNDP.</p> <p>Omsætning dækket af DH: 17% (projektet: 34% inkl. FFO funding)</p>	<p>National Union of Disability Organisations of Rwanda (NUDOR):</p> <p>Antal medlemsorganisationer: 15</p> <p>Samarbejdet siden 2011</p> <p>Budget for projekt: 3.720.000 DKK</p> <p>Projektperiode: 2022-25</p> <p>Fokusområder i partnerskabet: Organisationsudvikling: Understøtte NUDOR's organisationsudvikling fra projekt- til programorienteret organisation. Kapacitetsudvikle medlemsorganisationer med svag kapacitet.</p> <p>Fortalerarbejde: Udarbejde strategier for NUDORs medlemsinddragelse i fortalerarbejdet og projektimplementering.</p> <p>Data: Fokus på statens evne til at generere robust data på handicapområdet.</p> <p>Danske MO'er aktive i Rwanda: DBS, Lev, DDL, SIND og LF.</p> <p>Øvrige partnere til paraplyen: CBM, Liliane Foundation, MyRight, Humanity & Inclusion (HI), DRF, BMZ og UNDP.</p> <p>Omsætning dækket af DH: 5%</p>	<p>Ghana Federation of Disability Organisations (GFD):</p> <p>Antal medlemsorganisationer: 9</p> <p>Samarbejdet siden 2012</p> <p>Budget for projekt: 4.000.000 DKK</p> <p>Projektperiode: 2021-24</p> <p>Fokusområder i partnerskabet: Organisationsudvikling: Støtte GFD i at styrke egne medlemsorganisationer med medlemsdata og databaser.</p> <p>Fortalerarbejde: Styrke GFDs samarbejde med medlemsorganisationer ifht. prioriteringer og fælles fortalerarbejde.</p> <p>Data: Indsamle robuste og pålidelige data pba. den nationale folketælling samt sikre analyse og anvendelse af data. Dataindsamling i lokalsamfundet til brug for CRPD opfølgning.</p> <p>Danske MO'er aktive i Ghana: Lev, DDL og SUMH</p> <p>Øvrige partnere til paraplyen: Sightsavers, UNDP, UNICEF, UNFPA, DRF, IDA og World Bank.</p> <p>Omsætning dækket af DH: 45%</p>
----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

medlemsorganisationernes kapacitet, fremme en bred repræsentation af handicap, sikre koordinering og samarbejde i handicapbevægelsen og **styrke interessevaretagelse i forhold til inklusion af mennesker med handicap.**

Selvom DH nu har en samlet tilgang til samarbejdet med handicapparaplyer i Syd, er der stor forskel i konteksten, og dermed på hvordan arbejdet med at styrke handicapbevægelsen og fortalerarbejdet udmøntes i de tre partnerskaber. Resultater og fremskridt i 2022 er beskrevet for seks områder i resultatrammen, som er relevante for DH's partnerskaber, herunder inden for organisationsudvikling og styrkelse af handicapbevægelsen og inden for fortalerarbejde.

3.1 Organisatorisk stærke handicapparaplyer



Valg af **nye bestyrelser** i alle tre partnerlande, nu med bedre repræsentation af kvinder og yngre medlemmer.

God håndtering af udfordrende sager ifbm. Hhv. valg af formand og en krænkelsessag.

Arbejdet med **organisationsudvikling er et grundlæggende element i samarbejdet.** Det er ikke blot et middel til at nå andre mål - en stærk handicapbevægelse er et mål i sig selv. Organisationsudvikling går ikke kun på at styrke administrative og finansielle systemer eller den projekttekniske kapacitet, selvom det også er vigtigt. Formålet er bredere - at bidrage til velfungerende, legitime, demokratiske, repræsentative og samarbejdende handicaporganisationer med kapacitet til at lave effektivt medlems- og rettighedsarbejde. Det gælder både i DH's og i medlemsorganisationernes partnerskaber.

Alle tre partnere har med udgangen af 2022 valgt nye bestyrelser. Det er et vigtigt led i paraplyernes demokratiske virke at sikre en regelmæssig fornyelse af kræfter, ideer og perspektiver - en proces DH har støttet igennem mange år. Men da det hos alle tre partnere er hele bestyrelsen, der er på valg samtidig, og der i denne omgang har været store udskiftninger i alle tre bestyrelser, er det også en proces forbundet med tab af institutionel hukommelse, kapacitet og relationer, der nu skal genopbygges. Sekretariaterne spiller her en vigtig understøttende rolle for bestyrelserne, ikke mindst for de nye forpersoner.

Magtskiftet i bestyrelsen var ikke uden problemer i Rwanda, hvor den tidligere forperson for NUDOR udfordrede organisationens forfatning om kun at tillade to på hinanden efterfulgte valgperioder ved at prøve at mobilisere et flertal for at ændre organisationens vedtægter. Samme forperson havde i løbet af 2022 også en sag om interessekonflikt i forbindelse med konsulentarbejde. DH bistod sekretariatet med at mobilisere andre partnere til at stå samlet overfor tiltag, der lignede forsøg på personlig vinding. Men NUDOR viste sig robust ved at håndtere disse sager i organisationens dertil indrettede organer - et konflikthåndteringsorgan og en ekstraordinær generalforsamling, så organisationens egne politikker og vedtægter blev retningsgivende for håndteringen af situationen. Forpersonen "tabte" begge sager, og i 2022 blev en ny forperson valgt på den planlagte generalforsamling.

	NFDN	NUDOR	GFD
Bestyrelsesmedlemmer	39	8	7
- Heraf nye	34	7	4
- Kvinder	18	4	4
- Unge under 35 år	12	3	0
- MOer repræsenteret	39	8	3

Også **NFDN blev udfordret**, da de i 2022 oplevede en rapportering omkring uønsket seksuel opmærksomhed på et af deres øvrige projekter. DH kunne med tilfredshed observere, at sagen blev håndteret korrekt, og at NFDN efterfølgende reviderede relevante politikker i overensstemmelse med de erfaringer, der var gjort.

3.2 Handicapparaplyernes rolle i at styrke kapacitet, samarbejde og koordination i handicapbevægelsen



Rwanda: NUDOR har udviklet ny strategi og udviklingsplan og startet sin omstillingsproces fra projekt- til programbaseret organisation

Nepal: NFDN provinskontorer understøtter effektiv fundraising blandt medlemsorganisationerne.

Tidligere har DH's partnere fokuseret meget på den politiske interessevaretagelse. Men i takt med at lokale politiske strukturer får mere magt, og medlemsorganisationerne bliver flere (og gerne skal blive stærkere sammen), er det vigtigt for paraplyerne at finde deres rolle som en samlende og kapacitetsopbyggende struktur.

I Rwanda er handicapparaplyen i gang med at transformere sig fra en projekt- til en programorienteret organisation – en omstilling, der har stor betydning for rollefordelingen mellem paraplyen og dens medlemsorganisationer. Forud for færdiggørelsen af det nye samarbejdsprojekt indgået i 2022, gennemførte DH en omfattende organisationsanalyse, der kortlagde både NUDORs udfordringer ift. at respondere på medlemsorganisationernes kapacitetsudfordringer, og identificerede behov for en strategi for inddragelse af medlemsorganisationerne i NUDORs arbejde.

Svaret blev en ny organisationsstrategi, som DH faciliterede, og som blev formuleret i konsultation med NUDOR's medlemsorganisationer. Den nye organisationsstrategi foreskriver blandt andet, at handicapparaplyen ikke længere skal være projektimplementerende, men derimod programorienteret. Det betyder, at medlemsorganisationerne skal være med til at designe og implementere fremtidige projekter, ligesom de skal være med til at definere strategiske prioritetsområder for paraplyens fortalerarbejde.

Det er en ambitiøs plan, der kræver tilslutning fra både NUDOR's sekretariat, den politiske ledelse og fra NUDOR's partnere, der skal være med til at finansiere NUDOR's nye rolle. Det lykkedes DH at få en anden af NUDOR's partnere – den hollandske NGO Lilianne Foundation – til at medfinansiere dette 4-årige organisationsudviklingsprojekt, og en tre-parts samarbejdsaftale blev udarbejdet imellem NUDOR, DH og Liliane Foundation med udgangen af 2022.

Også i Nepal er rollefordelingen mellem handicapparaplyen og medlemsorganisationerne ved at blive redefineret. Da Nepal i 2015 fik ny grundlov med en føderal stat og syv provinser med selvstændige regeringer og ministerier, betød det, at handicapbevægelsen også måtte omlægge sine strukturer. NFDN arbejder fortsat med at styrke sine egne nye strukturer på provinsniveau og med medlemsorganisationernes kapacitet til at løfte fortalerarbejdet kommunalt.

I 2022 er det i særlig grad lykkedes NFDN at understøtte medlemsorganisationernes fundraising. Hele 50 millioner kr. har de fået fra de lokale myndigheder – 7 mio.kr. mere end i 2020, som hidtil har været rekordåret. Hvert år udsender de lokale myndigheder meddelelse omkring uddeling af midler til projekter med særligt fokus på handicap. NFDN er før, men særligt i 2022, lykkes med at informere om denne mulighed og støtte de medlemsorganisationer, der havde behov for hjælp med udarbejdelse af deres ansøgninger. NFDN har også analyseret de udfordringer, medlemsorganisationerne præsenterer i ansøgninger, og forelagt dem på et møde med de lokale myndigheder – en indsats NFDN selv vurderer har været en medvirkende årsag til den øgede finansiering i 2022. De områder, der særlig blev søgt til, var organisationsudvikling, indkomstgenererende aktiviteter og uddannelsesstipendier.

3.3 Repræsentative handicapbevægelser i Syd

DH skubber på for, at handicapbevægelserne skal vokse og repræsentere en bredere vifte af handicap - og det går i den retning. I Rwanda støtter NUDOR fire nye, små handicaporganisationer og tre grupperinger, der endnu ikke er etablerede handicaporganisationer. I Ghana støtter GFD fem små nye organisationer.



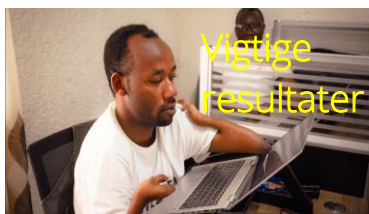
Fokus på repræsentation af personer med udviklingshandicap.

Stigende fokus på at invitere underrepræsenterede grupper med til møder, træninger og aktiviteter støttet gennem DH's projekter.

Den Nepalesiske organisation for **forældre til personer med udviklingshæmning** er en stærk organisation, som har formået (blandt andet gennem en post i NFDNs bestyrelse) at sætte fokus på inklusion af personer med udviklingshandicap, både i og udenfor handicapbevægelsen. Samme tendens ses i Rwanda og Ghana, hvor der også er et øget fokus på, at mennesker med udviklingshandicap ikke kun skal repræsenteres af andre, men også have deres egen stemme.

Generelt er både NFDN, NUDOR og GFD blevet **mere bevidste om at identificere og invitere underrepræsenterede grupper** med til workshops, kurser, møder og aktiviteter. Det gælder eksempelvis deltagelse af personer med udviklingshandicap, autisme, hæmofili, døv-blinde, helbredte spedalske, mennesker med rygmarvsbrok og mennesker med dværgvækst samt andre grupper, som paraplyerne ikke nødvendigvis repræsenterer kva sine officielle medlemsorganisationer, men som prioriteres pga. dobbelte handicap (f.eks. døv-blinde og personer med cerebral parese) eller pga. underrepræsentation og manglende anerkendelse. Initiativerne spænder bredt fra at mobilisere medlemmer, stille arbejdsplads til rådighed, skaffe kontor-materiel og mødelokaler til at støtte op om afholdelse af generalforsamlinger, udarbejdelse af vedtægter, træning i fortalerarbejde og officiel registrering hos myndighederne.

3.4 Politisk stærke handicapbevægelser med globalt udsyn



Ministerier og provinser rækker nu selv ud til NFDN og inviterer dem ind i maskinrummet omkring lovgivning på handicapområdet.

Rwandas sundhedsministerium har ændret rehabiliteringsydelse til også at inkludere proteser og ortopædisk udstyr.

Hos NFDN i Nepal er det især fortalerarbejdet ude i de syv provinser, der fylder i disse år. Det er en periode, hvor rammeloavgivning på handicapområdet skal på plads, og særligt lovgivning på sundhed- og uddannelsesområdet går igen i alle provinsernes arbejde. Herudover skal der oprettes handicapråd og kommunale kontaktkontorer, hvor mennesker med handicap kan få støtte og rådgivning. I seks af de syv provinser samarbejder NFDN med den nepalesiske menneskerettighedskommission om at bringe sager frem, hvor rettigheder er blevet overtrådt.

I **Nepal** er NFDN og mange af ministerierne nået til et sted i deres samarbejde, hvor **ministerierne nu rækker ud til NFDN og inviterer dem direkte ind i maskinrummet**, når de udarbejder love på handicapområdet - både på føderalt- og på provinsniveau. Det er NFDNs egen vurdering, at de love, der udarbejdes, ikke inkluderer alle NFDNs input, men en tilfredsstillende del af dem. Den nepalesiske regering mangler stadig budget til implementering af disse love, men det viser en flot, proaktiv indsats fra paraplyen i dens politiske fortalerarbejde. I Koshi Provinsen blev den største sejr i 2022, at der blev allokeret budget til gratis behandling og medicin for mennesker med psykisk-soziale handicap.

I **Rwanda** bar lang tids fortalerarbejde fra handicapbevægelsen endelig frugt i 2022, da Rwandas **sundhedsministerium ændrede de rehabiliteringsydelser**, borgere kan få. Takket være et stærkt samarbejde mellem handicapbevægelsen, sundhedsprofessionelle og politikere, er hjælpemidler nu ved lov blevet en del af den alment tilgængelige sundhedsforsikring i landet (se case).

Nu begynder den offentlige sundhedsforsikring i Rwanda så småt at dække hjælpemidler

Den rette støtte, hjælpemidler og genoptræning kan have stor betydning for, om du kan leve et tidsfredsstillende og ligeværdigt liv, hvor du kan deltage og bidrage i samfundet.

Indtil for nyligt var du dårligt stillet, hvis du f.eks. havde brug for en benprotese eller en kørestol i Rwanda. Hjælpemidler var svære at få fat i og ofte alt for dyre for de fleste at skaffe. Det har en vigtig fælles indsats med databaseret politisk interessevaretagelse fra handicapparaplyen NUDOR og deres medlemsorganisationer ændret på!

Helt konkret har særligt tre indsatser bidraget til, at Rwanda er kommet ét skridt tættere på mere lighed i adgangen til sundhed.

Brug af analyser og data: NUDOR foretog en spørgeskemaundersøgelse blandt hjælpemiddel- og rehabiliteringsprofessionelle fra sundhedssektoren i flere afrikanske lande – herunder Rwanda. Den kortlagde de hovedudfordringer, som professionelle serviceudbydere og -producenter oplever i at kunne levere de nødvendige hjælpemidler til personer med handicap. I rapporten brugte de bl.a. også WHO-data til at underbygge deres budskaber og egne undersøgelser.

Inddragelse af medlemsorganisationer: NUDOR's medlemsorganisationer (herunder blandt andet den rwandiske blindeorganisation, døveorganisation samt organisation for psykisk sygdom) har spillet en vigtig rolle i vigtige elementer af den politiske interessevaretagelse. De har været kilder til information og data samt stillet med cases of udtalelser fra medlemmer til brug i medierne og til møder med interessenter. Forud for dette, har de deltaget i en workshop med Sundhedsministeriet, bestyrelsen for sundhedsforsikringen, hospitaler og andre aktører, der dannede grundlaget for undersøgelsen.

Struktureret politisk interessevaretagelse: NUDOR har fremlagt undersøgelsens anbefalinger til Sundhedsministeriet samt afholdt møder med en række sundheds- og hjælpemiddelaktører. Og undersøgelsen og det politiske benarbejde gav pote!

Siden januar 2023 har tre hospitaler aktivt implementeret denne ændring og tilbyder hjælpemidler gennem sundhedsforsikringen - og de oplever en markant stigning i efterspørgsler på hjælpemidler, fysioterapi og genoptræning fra mennesker med handicap. Derudover er Sundhedsministeriet i 2023 allerede i gang med at udpege protesespecialister og bandagister til andre distriktshospitaler for at disse hospitaler også kan træde ind i aftalen om at kunne tilbyde hjælpemidler og genoptræning. Målet er, at 42 distriktshospitaler skal med, så man kan mindske den lange distance, mange er nødt til at tilbagelægge for at nå et hospital, der pt. udbyder disse services.

Implementeringen er stadig i sin spæde fase, men flere har allerede fået glæde af det, som 30-årige Fulgence Hagenimana, fra Nyanza Distrikt i den sydlige provins, fortæller:

"Efter jeg har fået specialskinne fra bandagisten og fysioterapi til genoptræning er min selvtillid og tiltro til min kunnen steget markant. Jeg kan nu løfte tunge kasser og gå uden hjælp. Folk er begyndt at acceptere mig i samfundet, og jeg føler mig glad, dedikeret, motiveret og fysisk stærkere. Jeg har ikke længere brug for mine krykker i mine daglige gøremål."

3.5 Brug af konventionsprocesserne, handikaptopmøder og Verdensmål i fortalerarbejdet



NFDN har udviklet et **værktøj til at monitorere** regeringens implementering af anbefalinger fra den internationale Handicapkomité

NUDOR har koordineret en **midtvejsevaluering** af regeringens implementering af anbefalinger fra den internationale Handicapkomité og **spillet handicapspørgsmål ind i to andre FN konventionsprocesser**.

I Ghana har handicapbevægelsens **civilsamfundsrapport sat markante aftryk** i listen af kritiske spørgsmål fra den internationale Handicapkomité

Ghana var medvært for det Globale Handikaptopmøde og fik mobiliseret bred deltagelse, nye partnere og opfølgning på landets forpligtelser.

DH's insisterer på at arbejdet med FN's handicapkonvention skal være en hjørnesten i de internationale partnerskaber, har flyttet meget. Det er nu en integreret del af alle partnerskaberne, om end de respektive lande og deres regeringer agerer meget forskelligt, og handicapbevægelsen skal tilpasse deres arbejde til omstændighederne. Det gælder både i rapportering til Handicapkomiteen, i monitorering af statens implementering af Handicapkonventionen, og hvordan dét danner grundlag for fortalerarbejdet og kan bruges i eksaminationer under FN. I 2022 har alle tre partnere arbejdet på at bære deres prioriteter ind i Handicapkomitéens arbejde og bruge det som løftestang i eget fortalerarbejde.

I Nepal har NFDN brugt 2022 på at udvikle et værktøj til at monitorere regeringens implementering af Handicapkonventionen både i provinserne og på det føderale niveau. Værktøjet tager udgangspunkt i de anbefalinger, Handicapkomiteen gav regeringen ved den seneste session i 2018. Nu skal det testes i en af provinserne samt på lokalt niveau. Den data, der indsamles, skal bruges i flere dele af fortalerarbejdet - dels føde ind i dialogen med provinsregeringerne og i en samlet rapport til føderale regering, og endelig vil den føde ind i den kommende civilsamfundsrapportering til FN's Handicapkomité.

I Rwanda har DH's partner valgt en anden tilgang. Med NUDOR som initiativtager og koordinerende organ, **lavede Rwandas handicapbevægelse i 2022 en midtvejsevaluering af status på statens implementering af anbefalingerne fra FN's Handicapkomite i 2019**. Evalueringen viste, at ca. 50% af de 48 anbefalinger fra handicapkomiteen er implementeret, at 13 delvist er implementeret, tre er på vej mens otte udestår. Rapporten er et imponerende stykke arbejde, der også har dannet grundlag for handicapbevægelsens rapportering på FN's Kvindekonvention og på de økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder i forhold til situationen for mennesker med handicap. Rwanda blev eksamineret i begge konventioner i 2022, og det lykkedes NUDOR at få spillet handicap ind på disse andre menneskerettigheds-konventionsprocesser på baggrund af deres helt aktuelle data. Ydermere skal Rwanda eksamineres under Handicapkonventionen i 2023. Handicapbevægelsen har dermed allerede lavet forarbejdet til den rapport, de vil spille ind med til FN's Handicapkomité.

I Ghana har GFD også været helt fremme i skoene ift. Handicapkonventionen. GFD **koordinerede udarbejdelsen af civilsamfundsrapporten til FN's Handicapkomite** i 2021 og deltog i den indledende session i 2022 med imponerende aftryk i listen af kritiske spørgsmål (se case).

GFD var også på banen i forbindelse med det **Globale Handikaptopmøde i februar 2022, hvor Ghana var medvært** sammen med Norge, der var officielt værtsland. Da topmødet fandt sted i covid-19 pandemiens skygge og derfor overvejende var virtuelt, blev det ikke det store civilsamfundsforum, man kunne have håbet på. GFD formåede dog at udnytte mulighederne.

En samlet ghanesisk handicapbevægelse satte massivt aftryk i FN's Handicapkomité's liste af kritiske spørgsmål til den ghanesiske regering

Det er vigtigt at kende til Handicapkonventionen, og hvordan man kan bruge den aktivt i sit arbejde. Det har handicapbevægelsen i Ghana til fulde bevist.

Kombinationen af et omfangsrigt og inkluderende dataindsamlings samarbejde og deres stærke politiske håndværk, gav stor slagkraft, da Ghanas regering blev eksamineret af FN's Handicapkomité i 2022. Helt konkret udsprang hele ni ud af ti spørgsmål på komiteens liste af kritiske spørgsmål til Ghanas regering fra handicapbevægelsen. Denne påvirkning skete gennem en såkaldt skyggerapport, som handicapparaplyen 'Ghana Federation of the Disabled' (GFD) havde udarbejdet i samarbejde med resten af handicapbevægelsen – en rapport som DH støttede udarbejdelsen af.



Repræsentanter fra den ghanesiske handicapbevægelse har virtuelt foretræde for den internationale handicapkomité

På baggrund af rapporten havde GFD virtuelt foretræde for komiteen i marts 2022, hvor de fremhævede eksempler på grove overtrædelser af rettigheder for mennesker med handicap.

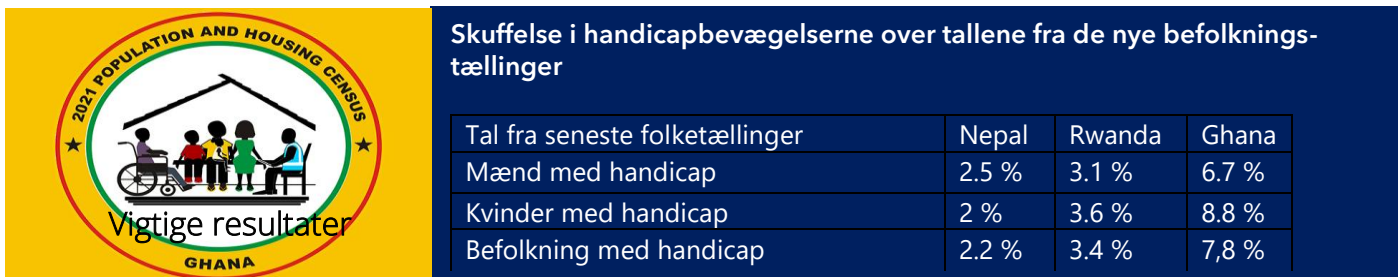
F.eks. hvordan et barn med handicap blev levende begravet af sin familie på grund af fordomme og overtro forbundet med at få et barn med handicap – og at familien endnu ikke er blevet retsforfulgt. Eller hvordan mennesker med psykiske lidelser blev lænket og tvunget på institutionslignende "prayer camps" som behandling og blev tvangsmedicineret.

Rapporten viste desuden, at ghanesisk lovtæst stadig bruger nedsættende sprogbrug som "unsound mind", "disabled", "imbecilic", "mental derangement" og "female idiots" om mennesker med handicap.

Udover at være et godt eksempel på stærk politik varetagelse, er skyggerapporten også et godt eksempel på et inddragende paraplyarbejde. GFD nedsatte en komité, der skulle facilitere dataindsamlingen i landets syv zoner, analysere dataen og lave udkast til rapporten. I komiteen sad repræsentanter for nationale og internationale NGO'er. GFD's komité udviklede et dataindsamlingsværktøj og faciliterede en proces, der sikrede, at data fra mennesker med handicap også i de fjerneste egne og fra handicapgrupper, der ikke var præsenteret i GFD, blev inddraget.

De indsamlede input fra store dele af Ghanas civilsamfund for at skabe momentum forud for Handicaptopmødet og mobiliserede deltagelse fra mennesker med handicap fra hele Ghana, blandt andet ved at etablere fysiske møderum med virtuel adgang til topmødet. GFD koordinerede også et samarbejde med Ghanas handicapbevægelse og det nationale handicapråd m.fl., om at udarbejde forslag til Ghanas forpligtigelser. Regeringens forpligtigelser blev præsenteret af Ghanas præsident under topmødet. Efterfølgende har GFD samarbejdet med statslige organer inkl. Handicaprådet om at lave en handlingsplan for at monitorere forpligtigelserne. Topmødet tjente også som en god platform for GFD til at netværke og markere sig overfor vigtige partnere som FN og internationale NGO'er m.fl. hvilket har ført til et samarbejde med UNDP og dialog med UNICEF om det samme.

3.6 Handicapbevægelsen sætter fokus på indsamling, analyse og brug af data



DH støtter partnerne i at sætte fokus på indsamling, analyse og brug af data om mennesker med handicap, dels i det organisatoriske arbejde og dels i fortalervirksomhed overfor staten med flere. Der er blevet lavet befolkningstællinger i alle tre partnerlande indenfor de seneste to år – en omfattende og bekostelig affære, der højst finder sted hvert 10. år, og som samtidig er en mulighed for at indsamle data på personer med handicap.

I både Rwanda og Ghana blev det såkaldte 'Washington Group' sæt af spørgsmål brugt – et værktøj udviklet under FNs Statistikgruppe, som med forholdsvis få spørgsmål kan identificere mennesker med funktionsnedsættelser. Det lykkedes ikke at overtale det statistiske bureau til det samme i Nepal, men i stedet fik handicapbevægelsen sat et stort apparat i gang med træning af alle befolkningstællerne og store kampagner for at få talt mennesker med handicap med og ikke gemme dem væk, når befolkningstællerne bankede på døren. Så **forhåbningerne var store i alle tre lande om nu at få mere retvisende tal på mennesker med handicap – men resultatet har ikke stået mål med forventningerne.**

I Rwanda var man allerede skeptisk, inden befolkningstællingen gik i gang. Godt nok havde det lignet en stor sejr, da Det nationale institut for statistik (NISR) besluttede at gøre brug af Washington Groups spørgeskemaer i folketællingen. Men dels blev det kun den korte version, der blev brugt (seks spørgsmål overfor den længere version på 12 spørgsmål), hvilket betyder, at mennesker med mentale udfordringer eller sygdom som angst eller depression ikke identificeres, ligesom det ikke bruges på børn. NUDOR havde også ønsket at arbejde med oversættelsen af spørgsmålene, idet en pilottest havde vist ringe resultater. Endelig havde NUDOR fremsat et tilbud til NISR om at involvere handicapbevægelsen i træning af folketællerne for at sikre en vis handicapforståelse. Det blev alt sammen afvist, og handicapbevægelsen er nu skeptisk overfor de officielle tal.

Andelen af befolkningen, der ifølge befolkningstællingerne har et handicap, er fortsat langt under de 16% af en befolkning, som WHO estimerer lever med et synligt eller usynligt handicap. Derudover er der lavet utilstrækkelige analyser af tallene. Typisk bliver der kun udregnet tal på andelen af befolkningen med et handicap og ikke af, hvordan f.eks. deres uddannelse-, beskæftigelse, sundhed- og familief forhold ser ud sammenlignet med befolkningen uden handicap, som man ellers gør, når man sammenligner land og by, velhavende og fattige, personer med høj versus lav uddannelse osv.

På den ene side er det et **stort fremskridt for handicapbevægelserne, at der nu er langt mere fokus på handicap data** i befolkningstællinger og i andre husstandsundersøgelser end tidligere. Det er en dagsorden, der er drevet af mange aktører, og hvor handicapbevægelsernes rolle mest har været at sikre, at fokus blev fastholdt. På den anden side viser resultaterne af de tre befolkningstællinger, at arbejdet med at sikre indsamling og brug af pålidelige data på mennesker med handicap er en længere proces, der **fortsat kræver intenst lobbyarbejde.**

3.7 Andre måder DH understøtter partnerne i Syd på

I lande, hvor DH selv har partnerskaber, har DH en langt bedre mulighed for at understøtte medlemsorganisationernes partnerskaber. DH har ikke landekontorer men to lokale medarbejdere i Nepal og Rwanda. Derudover spiller DH's landeansvarlige en understøttende og koordinerende rolle.

DH fortsatte i 2022 samarbejdet med svenske MyRight i Rwanda om at dele kontor og ansættelsen af en finansiel controller for at styrke den administrative og finansielle kapacitet hos de danskstøttede partnere. Men da MyRight midt i 2022 lukkede sit landekontor, ansatte DH controlleren på fuld tid og fik udvidet hans ansvarsområde til at dække Uganda. Det er der i alt 14 partnere i de to lande, der har nydt glæde af i 2022. Controlleren har lavet finansielle tilsynsbesøg hos fem partnere i Rwanda og ni i Uganda og har i Rwanda afholdt fælles træninger indenfor emner som finansiel administration og bogføring mm. Den største værdi er dog hans bilaterale hjælp til udfordrede organisationer med at etablere robuste administrative politikker og praksisser. I Rwanda har han f.eks. hjulpet SINDs partner NOUSPR med at genopbygge organisationen administrativt efter en korrupsionssag med alt fra nye politikker og procedurer, arbejdsbeskrivelser for indkøb, godkendelser, underskrifter mv. Hos SUMHs partner UWEZO i Rwanda, har han hjulpet med at få afsluttet projektregnskaber. Og i Uganda vendte han, efter et finansielt tilsynsbesøg, tilbage til en ugelang sidemandsoplæring hos to af partnerne. Udtalelser fra den ugandiske epilepsiforening, ESAU, som fremhæver deres forbedrede finansielle systemer som et af årets vigtige resultater, viser hvilken betydning hans støtte kan have.

During 2022 ESAU was able to change its financial systems and practises by reducing cheque payments, start using online banking, introduce codes and up-date/separate its financial manual and procurement manuals. As a result of the changes ESAU was able to put her books right and complete the 2022 audit in a record two weeks' time. (Epilepsy Association of Uganda)

I Nepal har DH en lokal medarbejder gennem mange år støttet DH og medlemsorganisationerne med praktiske og administrative forhold, arrangeret fælleskurser og holdt de danske partnere opdateret med ugentlige briefinger om konteksten i Nepal. Op til valget i 2022, afholdt DH desuden et landegruppemøde, hvor den lokale medarbejder delte de forventninger og forhåbninger, handicapbevægelsen havde til valget. Modsat tidligere, er de to nuværende danske organisationer og deres partnere stærkere og har mindre brug for assistance. Af samme grund er det i dialog med medlemsorganisationerne blevet besluttet, at medarbejderen går på halv tid i 2023, hvorefter stillingen udfases.

4. Mål 1 - Handicappuljen – medlemsorganisationernes partnerskaber

Medlemsorganisationernes arbejde i Syd dækker mange typer indsatser og målgrupper, som overordnet kan inddeles i tre kategorier – organisationsudvikling, 'empowerment' og fortaleraarbejde.

4.1 Organisationsudvikling – stærkere handicapbevægelser, netværk og organisationer

Som tidligere nævnt, er styrkelsen af sydpartnere ikke blot et middel men et vigtigt mål i sig selv. Der er en stor bredde i tilgangen til organisationsudvikling. Fra nationalt til lokalt niveau, fra indsatser med en enkelt organisation til projekter med hele handicapbevægelser, og fra opbygning af små, nye, skrøbelige partnere til afsluttende indsatser med fokus på bæredygtighed i velfungerende organisationer. Nedenfor er et udpluk af resultater opnået i 2022, der viser bredden i støtten til organisationsudvikling støttet gennem Handicappuljen.

Kapacitetsopbygning blandt bestyrelsesmedlemmer, frivillige og ansatte



3056 frivillige og ansatte i bestyrelser, sekretariat og lokalafdelinger er blevet styrket i 2022.

Sydpartnerens ledelsessystemer er styrket, herunder generalforsamlinger, vedtægter og effektive bestyrelser.

Effektiv fundraising og eksempler på socialøkonomiske virksomheder.

412 lokalafdelinger støttet gennem projekterne. 33 nye er blomstret op i 2022 i Uganda (16), Liberia (7), Honduras (5), Nepal (4), og Vietnam (1).

Lokalafdelinger styrket i planlægning og prioriteringsarbejde.

Næsten alle projekter støttet gennem Handicappuljen indeholder en komponent med organisationsudvikling (OD). Kapacitetsopbygning af organisationerne sker typisk gennem træninger, hvor man får ny viden og færdigheder og gennem workshops, hvor man sammen udvikler nye strategier, manualer og rapporteringsformater. I 2022 drejede det sig om i alt 3056 personer – bestyrelsesmedlemmer, ansatte og lokale ledere, der fik styrket deres kapacitet på denne måde. Kapacitetsopbygning går typisk på emner som ledelse, fundraising, fortalerarbejdet og 'management', herunder finansiell styring, rapportering og kommunikation, men i lokalafdelingerne går det også på mere medlemsorienterede træninger i rettigheder, eget handicap, træning af frivillige trænere, ligestilling mv.

3056

Personer styrket i OD

I bestyrelser: 607

I sekretariater: 187

I lokalafdelinger: 1946

Andre: 316

Styrkelse af demokratiske og medlemsbaserede organisationer

Et vigtigt led i udviklingen af medlemsbaserede og demokratiske organisationer er regelmæssig **afholdelse af generalforsamlinger**. Et godt eksempel er fra Guatemala, hvor Blindeorganisationen APENOVIJUT i 2022 fik væltet en mangeårig, egenrådig bestyrelsesformand og valgt en ny bestyrelse. Forandringen skete, efter at medlemmer fra organisationen havde deltaget i fælles møder og fælles træning med de øvrige 14 organisationer i projektet, hvor de havde lært om organisationsudvikling, udvekslet erfaringer og haft mulighed for at reflektere over deres egen praksis. Når nye ledere lærer fra andre, får viden og bliver styrket som personer, begynder de at stille spørgsmål til udemokratiske aspekter ved deres organisation og ønsker at skabe forandring.

For at sikre at generalforsamlinger ikke blot er skin processer, har DHFs partnere i Vietnam udviklet et '**demokrati indeks**' – en måde at sætte mål for partnerorganisationernes demokratiske virke og måle fremskridt på, herunder



Billeder af fælles træningskurser, der består af moduler om personlig udvikling, organisationsudvikling og ligestilling. Deltagerne er fra forskellige organisationer og handicapsektorer i Guatemala, hvor 15 organisationer deltager.

hvordan generalforsamlinger afholdes. Det kan bidrage med positive effekter som eksemplet fra Nam Dinh's Women's Club with Disabilities illustrerer.

Generalforsamlinger kan være dyre at afholde - især i organisationer, der har haft voksevæk i antallet af lokalafdelinger. Flere sydpartnere er i disse år i gang med at **ændre deres vedtægter** for at gøre dem mindre omkostningstunge og mere bæredygtige. Et eksempel er Epilepsiforeningen i Uganda, der har skrevet det nederste niveau i deres organisering (sub-county) ud af vedtægterne, så det kun er de 20 lokalafdelinger på distriktsniveau og ikke de 125 grupperinger derunder, der afholder generalforsamlinger og skal sende repræsentanter til den nationale generalforsamling.

The second general assembly of Nam Dinh's Women's Club with Disabilities in 2022 was conducted in such a way that it fulfilled many of the democracy index criteria's, including revising by-laws, number of candidates proposed for election is 20 percent higher than the number of elected board members, voting by secret ballot, and control committee elected independent of board members. (DHF Vietnam office)

Hos andre partnere er arbejdet med at **udvikle det første sæt rigtige vedtægter** først ved at begynde. Det gælder tre selvhjælpsgrupper for pårørende til børn med intellektuelle handicap i Myanmar. En ny lovgivning i Myanmar - 'Registration of Associations Law' - der blev indført i oktober 2022 - pålægger NGO'er flere krav og gør det ulovligt at operere uden vedtægter. Heldigvis var man forberedt, og kva projektsamarbejdet med LEV var der allerede i efteråret 2021 blevet igangsat en proces med henblik på at udarbejde vedtægter.



Udvikling af vedtægter i Hantharwaddy selvhjælpsgruppe i Bago og træning af trænere i Handicapkonventionen i Mandalay, Myanmar

Det er en løbende udfordring at sikre, at **bestyrelsesmedlemmer er klædt godt på til opgaven**. Det sandede DDL blandt deres vestafrikanske partnere i Elfenbenskysten, Mali, Togo og Niger, hvor det i praksis var 'præsidenten', der påtog sig stort set alle roller. En løsning, der skabte flaskehalse og konflikt, og som ikke var holdbar på længere sigt. Efter to dages ledelses træning for bestyrelsesmedlemmer med vægt på rolle- og ansvarsfordeling samt efterfølgende mentor sessioner, er der i dag en klar rollefordeling mellem især præsident, kassér og sekretærfunktionerne, samt en god forståelse for bestyrelsens versus sekretariatets ansvar.

Fundraising og økonomisk bæredygtighed

Et indsatsområde, der fylder i mange partnerskaber på både det nationale og det lokale plan, er **fundraising** og bestræbelserne på større finansiel bæredygtighed. I tre projekter i Honduras, Mongoliet og Uganda, der alle er i en exitfase, er der positive fremskridt. I Honduras er det lykkedes de fem partnerorganisationer og enkelte lokalafdelinger at tiltrække funding til i alt 16 projekter fra udenlandske NGO'er og donorer. I Mongoliet har blindeorganisationen fået bevilget støtte på fem ansøgninger. Og i Uganda er det lykkedes Epilepsiforeningen at tiltrække en række internationale donorer – også til dækning af visse faste udgifter forbundet med organisationens drift

Det er i alle tre tilfælde resultatet af en markant indsats med at øge kapaciteten både ifht. at identificere og bygge relationer til relevante donorer, formulere ansøgninger og leve op til de forskellige donorkrav. Selvom evnen til at tiltrække nye donorer er betydeligt forbedret, er det svært at nå et niveau, der kan matche den danske støtte, da mange bevillinger er små og kortvarige. Desuden kræver den konstante jagt på finansiering mange ressourcer og gør det svært for organisationerne at arbejde målrettet for deres egne strategiske prioriteter.



Medlemmer af blindeorganisationen er trænet som baristas og arbejder nu i MNFB's nye cafe.

Der er derfor et stort pres for at prøve at finde andre supplerende kilder til indkomst i organisationerne. Hos blindeorganisationen i Mongoliet har de gennem årene etableret en række socialøkonomiske virksomheder, der både giver beskæftigelsesmuligheder for deres medlemmer, opmærksomhed omkring blindesagen og indkomst til organisationen. Det omfatter massage-klinikker, produktion af filtprodukter, en børnehave, mv. Nyeste skud på stammen er etableringen af en cafe i 2022 i den Mongolske pendant til Danmarks Radio – et vellykket samarbejde, der nu udvides med en massageklinik og oplysningskampagner i nationalt TV.

Lokal forankring

Lokalafdelinger spiller en vigtig rolle i organisationernes arbejde. Det er der, medlemmerne bor og der, lovgivning, programmer, budgetallokeringer og adgang til ydelser skal føres ud i virkeligheden. Lokale strukturer kan samle mennesker med handicap, vælge legitime repræsentanter, tilbyde medlemsaktiviteter og styrke medlemmers viden om egne rettigheder og muligheder. Lokal organisering er desuden often en forudsætning for at kunne tilgå lokale ressourcer, ligesom de fungerer som bindeled mellem medlemmer og hovedorganisationer.

412
Lokale strukturer
støttet i 2022
Heraf **33** nye

Hele **412 lokale strukturer blev støttet** gennem Handicappuljens projekter i 2022. Udover træning, *mentoring* og monitorering af de lokale afdelingers arbejde, er der også andre tiltag for at styrke lokalafdelingernes kapacitet og engagement som illustreret i to nyligt afsluttede projekter.

Dansk Blindesamfund (DBS) startede sit samarbejde med den etiopiske blindeorganisation i 2020. Kva projektet er fire lokalafdelinger nu i stand til at planlægge, gennemføre og rapportere på aktiviteter. En vurdering af lokalafdelingernes kapacitet i februar 2022 afslørede ellers, at afdelingerne havde store udfordringer med deres planlægning, at de ikke holdt regelmæssige møder og ikke havde noget system, der kunne hjælpe dem med at drive og videreudvikle deres afdelinger. Løsningen blev at få lavet en individuel udviklingsplan i samarbejde med hver afdeling, udviklet træningsmateriale og trænet en række ansatte og frivillige i hovedkontoret, der efterfølgende tog ud i lokalafdelingerne for at træne i emner som rehabilitering, rettigheder og involvering af nøgleaktører i lokalsamfundet. Det hjalp. Siden har alle fire afdelinger organiseret træning i brug af den hvide stok, i at læse punktskrift og organiseret oplysnings-workshops for familier til blinde og lokalsamfundet med minimal støtte fra hovedkontoret.

I Sierra Leone arbejder blindeorganisationen også med at styrke de lokale strukturer.

DBS har støttet Sierra Leone Association of the Blind siden 2018. Her har man fokuseret på at få medlemmerne tilbage i lokalafdelingerne med henblik på at genopbygge en stærk landsdækkende struktur, efter at et ebolaudbrud for nogle år tilbage stoppede al aktivitet. Det er lykkedes. I 2022 blev seks ud af de 16 lokalafdelinger vurderet til at være selvkørende. Det er opnået ved at styrke de lokale lederes færdigheder blandt andet gennem træning, et mentorprogram og en øget bevidsthed - også hos medlemmerne - omkring deres rettigheder, herunder

Handicapkonventionen og Sierra Leones handicaplov. Der er udviklet et system af trænere inden for rettigheder og mobilitetstræning, der er i stand til at oplære andre trænere og på den måde udbrede det til flere medlemmer. Medlemmerne i lokalafdelingerne er tidligere blevet støttet med transportomkostninger og aktiviteter, men netværket og den sociale sammenhængskraft er nu så stærk, at medlemmerne kan forsætte uden støtte.

Som de næste kapitler vil vise, er der mange gode eksempler på medlemsaktiviteter, fundraising og lokalt fortalerearbejde udført af lokalafdelinger.

4.2 Empowerment – stærkere medlemmer



Øget mobilitet og mere selvstændighed for 921 blinde og svagsynede i seks lande takket være træning i brug af blindestok.

Bekæmpelse af stigma gennem rollemodeller og 'selv fortalere'.

Flere personer med handicap får adgang til sociale ydelser.

Mange eksempler på indkomstgenererende aktiviteter – fra strikkekursus til landbrugscooperativer.

Fokus på at få flere kvinder og unge valgt ind i bestyrelser – og engageret i organisationernes arbejde og medlemsaktiviteter.

Empowerment af mennesker med handicap og deres familier er ofte en forudsætning for, at mennesker med handicap kan spille en aktiv rolle i udviklingen af deres organisationer og det omkringliggende samfund. I 2022 nåede Handicappuljen tilsammen ca. **34.441 mennesker med handicap** – stort set lige mange mænd og kvinder samt **8.142 familier** i arbejdet med at fremme opfyldelsen af rettigheder og forbedrede levevilkår. Tallene dækker over mange forskellige typer tiltag.

Bekæmpelse af stigma og isolation

Første skridt i arbejdet med at styrke kapaciteten hos mennesker med handicap og deres familier er at hjælpe dem ud af den isolation og bekæmpe det stigma, de ofte lever under. Tiltag for at bryde isolationen varierer.

Hos blindeorganisationerne er det **træning i brugen af den hvide blindestok**, der har en afgørende betydning. Det øger ikke kun blinde og svagsynedes uafhængighed og mobilitet i lokalsamfundet, men også deres selvværd og sociale kontakt til andre, ligesom det er med til at skabe mere synlighed og forståelse for personer med synshandicap. I 2022 har i alt 921 personer fået træning og udlevering af hvide stokke på tværs af seks partnerlande.

Organisationer, der repræsenterer personer med intellektuelle handicap, er oftest organisationer kørt af pårørende, da personer med intellektuelle handicap kan have svært ved at tale deres egen sag. Men det gælder ikke alle. LEV støtter i stigende grad sine sydpartnere i arbejdet med såkaldte 'selv fortalere' (**self advocates**) - grupper af de bedst fungerende unge med intellektuelle handicap, der kva træning, deltagelse i aktiviteter og mødet med andre ligesindede får styrket deres selvtillid, mod på at deltage i lokalsamfundet og evne til at kunne tale på egne vegne. I Rwanda er en gruppe af self advocates startet og en anden er på vej. Samtidig har LEVs partner Collectif Tubakunde trænet de lokale ledere i, hvordan de kan

To learn what works and what doesn't, what support is good and what is harmful, and how they can best decide in their own lives – a self-advocacy basis is needed. Besides, all knowledge in the field of advocacy and influencing shows that self-advocacy has much more impact. (Collectif Tubakunde, 2022)

inkludere personer med intellektuelle handicap og høre deres syn på sager af relevans for deres situation. Siden juni har det været muligt for personer med intellektuelle handicap at deltage i møder, hvor de har diskuteret emner som uddannelse og sundhed.

Adgang til indkomst og sociale ydelser

Mange lande i det Globale Syd har sociale ydelser og lokale budgetter, der er målrettet sårbare grupper eller som specifikt er målrettet mennesker med handicap. Men det er sjældent noget, man automatisk får adgang til. Det kræver viden om ens rettigheder og muligheder, evnen til at skrive ansøgninger eller gå i dialog med de lokale myndigheder.

Erfaringer fra Bolivia viser bredden i de ydelser og den støtte, mennesker med handicap kan få adgang til, men også den betydning projektet har haft for, at det rent faktisk er lykkedes.

DHF har arbejdet i Bolivia siden 2011 og arbejder i dag med fem organisationer, som repræsenterer mennesker med en række forskellige handicap. 2022 var en foreløbig kulmination på arbejdet med at få Bolivias myndigheder til at støtte partnerorganisationerne og deres medlemmer. 76 ansøgninger førte til 46 bevillinger – til sammenligning fik de i 2016 kun bevilget to. Bevillingerne spænder fra penge, stipendier, ansættelser, fødevarehjælp og kurser til grunde, boliger og opførelse af en lokalafdelings kontor. Derudover er det lykkedes blindeorganisationen at øge alle blindes pensioner med 1.000 kr. DHF og partnerorganisationerne vurderer, at den samlede værdi af bevillingerne i 2022 var på 14,2 millioner kroner – ni millioner lokalt og fem millioner til det landsdækkende arbejde. Tallene er i virkeligheden højere, da DHF 'kun' indsamler data fra ca. 40% af de 76 lokalafdelinger årligt. DHFs metode til kapacitetsopbygning af organisationer og deres lokalafdelinger er en blanding af kurser, praktisk erfaring og erfaringsudveksling blandt andet gennem en fælles fond, hvor organisationerne kan søge penge til små indsatser. Det fungerer som et beskyttet værksted, hvor partnerne kan øve sig, blive bedre og sammen blive styrket i at kunne banke på myndighedernes dør og formulere ansøgninger, på trods af, at de fleste har ganske få års skolegang bag sig.

Mange lokalafdelinger arbejder systematisk med at sikre medlemmerne adgang til ydelser og lokale midler.

Rwanda	Vietnam	Indien
186 blinde og svagsynede på tværs af 10 lokalafdelinger har fået adgang til regeringsprogrammer som sundhedsforsikring, dyrehold og penge. En markant stigning.	16 af 24 lokalafdelinger for personer med fysiske handicap bruger data i deres medlemsregistre til at identificere medlemmer, der kan få glæde af programmer målrettet fattige husholdninger, mennesker med alvorlige handicap og medlemmer, der søger beskæftigelse.	281 blinde og svagsynede har fået adgang til offentlige ydelser som pension, rationeringskort, togkort, bankkonto, lån mv. i to distrikter.

Familiemedlemmer med handicap har ofte større udgifter grundet medicin og hjælpemidler samt en lavere indtægt på grund af dårligere uddannelses- og jobmuligheder. Det kan endvidere være svært for pårørende til mennesker med handicap at balancere beskæftigelse med den store arbejdsopgave, der kan være forbundet med at være værge for et menneske med et plejkrævende handicap. Indkomstgenererende aktiviteter, der kan kombineres med plejeopgaven, kan derfor have afgørende betydning for medlemmernes økonomiske situation.

Så behovet for indkomst er stort, og indkomstgenererende aktiviteter indgår i mange af især DBS's og LEV's projekter fra kurveflet i Nepal, kiosker i Indien, massageklinikker i Laos, Myanmar og Mongoliet til sæbeproduktion i Uganda, strikkeprojekt i Rwanda og husdyrhold mange steder.



Kurvevlet blandt blindeorganisationens medlemmer i Nepal, og psykisk sårbare i Rwanda, samt kiosk kørt af en blind kvinde i Indien

Mange steder lykkes det også at få offentlig støtte til indkomstgenererende projekter. I Ghanas Dormaa Central distrikt, har de lokale sociale velfærdsmyndigheder f.eks. indvilliget i at yde økonomisk støtte til opstart af en sneglefarm, der skal fungere som indkomstgenererende aktivitet for mennesker med udviklingshandicap og deres forældre. Myndighederne har arrangeret oplæring i sneglehold og har opført en bygning, der skal bruges til formålet.

I Rwanda går meget af den offentlige hjælp til lokalsamfundet via støtte til kooperativer, der kan få kapital til indkomstgenererende aktiviteter. Det har flere partnere nydt godt af. Blandt andet LEVs partner Collectif Tubakunde, hvor 178 ud af 250 forældre til børn med intellektuelle handicap er organiseret i tre kollektiver, der generer indkomst gennem håndværk, landbrug og griseopdræt. Blandt medlemmer i blindeorganisationen er der ligeledes dannet tre kooperativer, ligesom andre medlemmer er kommet med i andre kooperativer i deres lokalsamfund.



Blinde og svagsynede undervises i landbrug på Masaka centret i Rwanda

Peer to peer støtte

Flere organisationer bruger frivillige til at formidle viden om eget handicap og hjælp til at håndtere de udfordringer, der følger med. Det gælder blandt andet SINDs partner NOUSPR i Rwanda, der har et netværk af 34 frivilligledere – 'patienteksperter' - som selv har erfaringer med psykisk sårbarhed. De er blevet trænet i håndtering af svære situationer og er derefter dem, der har kontakten med NOUSPRs medlemmer. Patienteksperterne får engageret medlemmerne i netværk af selvhjælpsgrupper, der mødes ugentligt omkring terapiarbejde og produktion af ting, de kan sælge, ligesom de følger op med de individuelle medlemmer, hvis de får et nedbrud eller bliver syge og har brug for hjælp til medicin eller indlæggelse.

Noget tilsvarende gælder i Uganda, hvor tre små handicaporganisationer for rygmarvsskadede, gigtramte og mennesker med handicap der lever med HIV/AIDS eller tuberculose har søgt og fået penge fra projektets fælles fond til at træne andre i at blive trænere, så eksisterende medlemmer kan blive i stand til at træne nye medlemmer i

håndtering af eget handicap. I tilfældet med rygmarvsskadede er det helt essentielt viden for deres overlevelse og en viden, de typisk ikke kan få andre steder.



En patientekspert mødes med NOUSPR medlemmer.

Flere kvinder og flere unge engageres i arbejdet

Flere medlemsorganisationer og deres sydpartnere arbejder målrettet med at få flere kvinder og flere unge ind i foreningsarbejdet. I Uganda har epilepsiforeningen som led i revision af sine vedtægter nu sikret, at der udpeges unge med epilepsi på alle tre niveauer af organisationen. I Vietnam oplever døveforeningen HAD at have flere aktive unge bestyrelsesmedlemmer – blandt andet er de to næstforpersoner begge 22 år. Og i Bolivia arbejder partnerne strategisk med at opbygge stærke sociale fællesskaber, som gør at medlemmer – og især kvinder og unge – opnår større selvværd og får større overskud til at engagere sig i aktiviteter i lokalsamfundet. I Honduras er det nu kvinderne, der styrer handicapbevægelsen. Fire ud af fem partnerorganisationer er ledet af en kvinde, 71 % de nationale ledere er kvinder og 45 % af de lokale ledere. De fleste partnere har desuden søgt og fået bevilget projekter til at arbejde med f.eks. forebyggelse af vold mod kvinder, ligesom partnerne er i gang med at formulere adfærdskodeks. I Ghana oplever døveforeningen, at mange flere kvinder stillede op til bestyrelsesposter i 2022, ligesom syv nye kvinder har påtaget sig lederroller på nationalt, regionalt og distriktsniveau. Epilepsiforeningen i Uganda har oprettet otte kvindegrupper på distriktsniveau med i alt 175 medlemmer – et frirum til at tale om epilepsi fra et kvindeperspektiv.

4.3 Fortalerarbejdet – stærkere stemme

En kerneopgave for handicapbevægelserne er at holde beslutningstagere ansvarlige for at sikre og beskytte rettigheder for mennesker med handicap. Det omfatter arbejdet med at påvirke lovgivning på nationalt niveau samt fortalerarbejdet med at sikre, at love og regler føres ud i livet lokalt. Det er et arbejde, der retter sig mod mange forskellige aktører – politikere, myndigheder, serviceudbydere, private virksomheder og andre organisationer. Fortalerarbejdet indgår i de fleste sydpartners arbejde, i starten typisk på det lokale niveau, men senere i organisationernes udvikling også på det nationale niveau. I 2022 var der også et eksempel på et globalt tiltag.



Vigtige resultater

Tre ud af fire Sydpartnere har i 2022 lavet fortalerarbejde med ministerier, 40% med styrelser og andre typer offentlige institutioner, og en ud af tre har samarbejdet med det nationale handicapråd.

Eksempler strækker sig fra ombudsmanden i Indonesien over nationalbanken i Etiopien til færdselsstyrelsen i Ghana.

På det lokale niveau samarbejdes der med service udbydere fra skoler til sundhedsklinikker, ligesom der kæmpes for adgang til lokale midler.

Eksemplerne på fortalrararbejde nedenfor giver et indblik i de mange forskellige dagsordener, der arbejdes med, og på hvordan handicaporganisationerne går til opgaven og formår at sikre sig indflydelse.

Fortalrararbejde på det globale niveau

I forbindelse med corona pandemien, iværksatte Danske Døves Landsforbund (DDL) en proces med fem sydpartnere på tre kontinenter samt det Globale Døveforbund om at **udvikle en værktøjskasse til sikring af døves rettigheder under en pandemi**. Der var mange eksempler på, at døve og andre med handicap blev nægtet adgang til behandling, information mv. eller blev nedprioriteret, når de pressede sundhedsvæsenere skulle vælge, hvem de skulle behandle, og der var derfor en bekymring over, hvor langt tilbage døve ville blive placeret i køen til COVID-19 vaccinen.

COVID-19 værktøjskassen står på tre ben: 1. Adgang til information, 2. Ret til behandling og 3. Det sociale aspekt. Værktøjskassen indeholder gode råd og eksempler på god praksis i forbindelse med fortalrarbejdet. F.eks. hvordan man omdanner principper fra Handicapkonventionen og Verdensmålene til praktiske argumenter, hvordan myndighederne skal bearbejdes, indgåelse af alliancer med andre (handicap)organisationer samt fordele og ulemper ved de forskellige kommunikationskanaler og platforme. Slutteligt er der gode råd ift. det sociale aspekt af døveorganisationernes arbejde. F.eks. hvordan kan man gennemføre "smittefrie" arrangementer både fysisk og online, så døve ikke bliver isolerede fra deres faste sociale holdepunkter i organisationerne.

Værktøjskassen er blevet afprøvet i fem lande, oversat til fem sprog og internationale tegn, delt globalt gennem seks webinarer og lanceret på hjemmesiden i det Globale Døveforbund. Den er et godt eksempel på en global døvebevægelse, der samarbejder for et fælles mål.

Fortalrararbejde på det nationale niveau

På det nationale niveau har tre ud af fire sydpartnere i 2022 lavet fortalrararbejde med ministerier, styrelser og andre typer offentlige institutioner, og hver tredje har samarbejdet med det nationale handicapråd. Øverst på listen står påvirkning af uddannelsesministerier, socialministerier som handicapområdet typisk hører under, og til dels sundhedsministerier med henblik på at sikre lige adgang og muligheder for mennesker med handicap. Nedenfor er et par eksempler på, hvordan forskellige sydpartnere har formået at gøre deres indflydelse gældende.

I **Ghana har døve nu fået adgang til at tage kørekort**. Det har været et langt, sejt træk. Selvom handicaplovgivningen i Ghana slår fast, at også døve har ret til at tage kørekort, var Færdselsstyrelsen i landet ikke enig. Døveorganisationen i Ghana (GNAD) har presset på siden 2014, men først i 2019 gav Færdselsstyrelsen sig og bad GNAD lave et udkast til en politik. Siden blev GNADs udkast udvidet til også at omfatte andre typer af handicap. Dernæst tog det nationale handicapråd teten med at få politikken valideret af handicapbevægelsen, og endelig i 2022 blev politikken underskrevet af Transport- og Socialministeriet og lanceret i marts 2023. Ti års kamp er slut, og køreturen kan begynde.

I **Uganda har organisationer der arbejder med handicapidræt fået indflydelse på Uddannelses- og Sportsministeriets idrætspolitik**. Fodaftrykkene inkluderer forslag om inklusiv idræt i skolerne, indkøb af udstyr til handicapidræt, tilgængelige sportsfaciliteter, promovning af handicapidræt i lokalsamfundet og momsfrigtagelse på udstyr til handicapidræt. Da UNAPD, organisationen for mennesker med fysiske handicap, opdagede, at ministeriet var i gang med at revidere idrætspolitikken, tog de et frimodigt skridt og inviterede ministeriet med i deres handicapidræt lobbygruppe (Disability Sports Caucus) og bad dem give en opdatering på arbejdet med politikken. Det viste sig at være en god ide, der gav direkte adgang til 'maskinrummet'. Ministeriet udpegede en repræsentant til at deltage i gruppen og agere mellemlid og talerør mellem de to parter. Han blev desuden en vigtig brik i at sikre involvering af lobbygruppen i relevante møder og workshops.

I **Ethiopien** har Nationalbanken lavet et udkast til et bankdirektiv omkring tilgængelige banktjenester for personer med synshandicap, et kæmpe skridt, da det, når det vedtages, vil få betydning for alle banker i landet. Som det er nu, har personer med synshandicap meget begrænset adgang til bankydelse og er nødt til at medbringe en seende som vidne og medunderskriver, når den blinde skal tilgå sin egen konto. Selvom der har været gode eksempler på private banker, der har indført digitale bankydelser og hæveautomater, der kan betjenes gennem tale, har det været frivillige ordninger forbeholdt nogle få. Det er i høj grad en sag, den etiopiske blindebevægelse har sat på dagsordenen gennem dokumentation af udfordringerne, udarbejdelse af et politikpapir baseret på praksis fra andre lande mv.

I **Indonesien** kom initiativet ikke fra handicapbevægelsen men fra **ombudsmandsinstitutionen, der ønskede at gøre deres ydelser mere tilgængelige**. Det blev det første samfinansierede projekt i Handicappuljens historie, hvor den danske ambassade i Jakarta finansierede samarbejdet mellem den indonesiske og den danske ombudsmand, mens en bevilling til DHF sikrede involvering af to indonesiske handicaporganisationer, træning i hvad det vil sige at have et handicap samt et handicapperspektiv i processen med at udvikle en detaljeret manual med illustrationer for, hvordan ombudsmandsinstitutionernes ydelser kan gøres mere tilgængelige.

Fortalerarbejde med serviceudbydere og lokale myndigheder

2022 bød på gode eksempler på samarbejde med serviceudbydere – både offentlige og private – samt med lokale myndigheder med henblik på at gøre deres ydelser mere inklusive og tilgængelige for personer med handicap.

I **Uganda** har **Epilepsiforeningen ESAU etableret samarbejde med 26 trosbaserede sundhedsklinikker** i fire af landets fem regioner for at sikre adgang til epilepsimedisin under corona krisen. En krise der i Uganda førte til en meget langvarig og vidtrækkende nedlukning af det ugandiske samfund. Sundhedssektoren var ekstremt presset, og de hospitalsafsnit, der normalt bruges af mennesker med epilepsi, blev inddraget og brugt til behandling og isolation af corona patienter. Samtidig var forsyningen af epilepsimedisin ramt og svært tilgængelig på de offentlige sundhedsklinikker. ESAU gik derfor i gang med at identificere private trosbaserede sundhedsklinikker, der kunne håndtere opgaven, involverede det offentlige sundhedssystem i at træne klinikkerne og efterfølgende monitorere dem og etablerede 'medicin banker' på klinikkerne, hvor medicinen blev solgt til et mindre beløb, som kunne bruges til at købe ny epilepsimedisin for. I 3. kvartal af 2022 var der på 16 klinikker i alt 717 personer med epilepsi, der har fået deres medicin på denne måde.

I Ghana er LEVs partner **Inclusion Ghana (IG) lykkedes med at få en af de lokale velfærdsmyndigheder til at anerkende mennesker med udviklingshandicap og deres pårørende** som værdige modtagere af midler fra Ghanas 'District Assembly Common Fund' (DACF) - en pulje penge, der uddeles på distriktsniveau med 3% øremærket til mennesker med handicap. Mennesker med udviklingshandicap overses ofte, når der uddeles DACF-midler. Enten fordi de ikke ses som værdige modtagere, eller fordi myndighederne fejlfortolker reglerne, således at forældre / værger ikke kan ansøge på vegne af et menneske med udviklingshandicap. IG har holdt møder med sociale velfærdsmyndigheder i alle de distrikter, hvor de arbejder, og et sted har det gjort en mærkbar forskel. I KEEA distriktet har en ny ansvarlig embedsmand anerkendt, at distriktets tidligere praksis ikke var korrekt og lovet at rette op på det. Et lille men vigtigt skridt i den rigtige retning.

Samarbejde med myndigheder sikrer bedre indsatser for mennesker med psykosociale handicap i Uganda

I Uganda har SIND og Mental Health Uganda (MHU) siden 2017 arbejdet med at sikre bedre forhold for hjemløse kvinder med psykosociale handicap i og omkring Kampala. MHU har således arbejdet for både at sikre bedre adgang til det etablerede psykiatriske system for kvinder på gaden, reintegration i familie og lokalmiljø for hjemløse kvinder, der er kommet i behandling samt forebyggende indsatser for at sikre, at psykosociale handicap ikke resulterer i hjemløshed.

SIND og MHU's tilgang har været at involvere myndigheder på forskellige niveauer i alle dele af deres indsats for kvinder med psykosociale handicap for at forankre nye løsninger i det eksisterende sundhedssystem og dermed øge bæredygtigheden. Det har de haft stor succes med.

Kampalas bystyre har givet MHU lov til at åbne tre drop-in centre for hjemløse kvinder og andre med psykosociale udfordringer på jord ved siden af offentlige sundhedsklinikker. Med denne strategiske placering, har drop-in centrene let kunnet henvise behandlingskrævende personer videre i sundhedssystemet. Centrene har fungeret som indslusning til sundhedssystemet for de

hjemløse kvinder, der tidligere har været udelukket i praksis. Ud over psykosocial støtte, har kvinder f.eks. kunnet få et bad, rent tøj og sanitære produkter for at styrke deres værdighed inden den videre færd i



sundhedssystemet. Placeringen har også givet mulighed for at opbygge et tæt samarbejde med sundhedspersonalet især psykiatriske sygeplejersker, som de deler erfaringer med omkring 'outreach' og behandling af kvinderne. I alt er 393 kvinder med psykosociale udfordringer blevet tilset på drop-in centrene. Af disse er 347 blevet henvist videre til behandling i det offentlige sundhedssystem.

Samarbejde med såkaldte 'Village Health Teams' (VHT) har givet overordentligt gode resultater i forhold til såvel forebyggende indsatser som rehabilitering af tidligere hjemløse kvinder. VHT er det yderste mest decentrale led af Ugandas sundhedssystem, som skal sikre forbindelse mellem lokalsamfund og sundhedssystemet. MHU har trænet VHT fra alle Kampalas fem distrikter i, hvordan de kan screene og referere mennesker med psykosociale udfordringer videre i sundhedssystemet (eller til MHU's drop-in centre), samt hvordan de kan understøtte reintegration af tidligere hjemløse. Responsen fra VHT har været endnu bedre end håbet, og VHT spiller nu en aktiv rolle i at identificere mennesker med mentale sundhedsudfordringer og henvise dem til relevante behandlingstilbud, ligesom de afstigmatiserer psykosociale udfordringer gennem oplysningsarbejde og er med til at understøtte rehabilitering af tidligere hjemløse kvinder. 39 kvinder er blevet genforenet med deres familier og har deltaget i rehabiliteringsaktiviteter, herunder 'peer-to-peer' selvhjælpsgrupper eller træning i indkomstgenererende aktiviteter (sæbeproduktion).

Endelig har Kampalas politis afdeling for 'Family and Child Protection' modtaget træning i hjemløses rettigheder og metoder til at håndtere de hjemløse kvinder i deres arbejde, herunder modtage anmeldelser fra kvinderne samt hjælpe dem videre i eksempelvis sundhedssystemet.

5. Mål 2 – Engagement, rådgivning og kursusaktivitet

DH arbejder på forskellig vis med at øge engagement og forankring af udviklingsindsatserne i den danske handicapbevægelse, herunder med at udbrede viden om det internationale udviklings samarbejde, med rådgivning og kursusudbud til engagerede organisationer og med at styrke formidling om resultater og indsatser til handicapbevægelsens bagland.



15 handicaporganisationer er involveret i regi af Handicappuljen – 8 med egne bevillinger og 7 som medansøgere.

I 2022 har i alt 15 handicaporganisationer (foruden DH) været involveret i udviklingssamarbejdet. Otte organisationer har egne bevillinger, mens 7 er medansøgere og involveret som en del af større projekter.

Flere handicaporganisationer er begyndt at involvere andre organisationer i deres arbejde. Dansk Handicapforbund har involveret andre handicaporganisationer i deres projekter i en årrække. De har blandt andet involveret Parasport Danmark, der bidrager til opbyggelsen af en handicapdrætsbevægelse i Bolivia og Uganda og Cerebral Parese Danmark, Hjerneskadeforeningen og Gigtforeningen, der bidrager til kapacitetsopbygning af deres søsterorganisationer i Uganda. Nu er to andre danske handicaporganisationer begyndt at gøre det samme. LEV har igangsat et projekt i Rwanda i samarbejde med 'ULF - Udviklingshæmmedes Landsforbund' samt med 'Landsforeningen Autisme'. I 2022 er to 'nye' organisationer, Lungeforeningen og Diabetes-foreningen, gået sammen om at afsøge mulighederne for at opbygge en ny lungeforening i Rwanda, forbedre kapaciteten i den eksisterende diabetes-forening og styrke samarbejdet mellem de to.

Eksempler på fordele ved fælles projekter: "LEV er en pårørende-organisation, mens ULF er en organisation repræsenteret af mennesker med udviklingshandicap, og derfor kan vi lære meget ved at have ULF med i vores projekter. ULF forventer ikke til at komme til at lave udviklingsprojekter selv. Derfor kan LEV lave det administrative arbejde, og så kan ULF bidrage med deres viden og kompetencer. Landsforeningen Autisme vil muligvis gerne selv lave udviklingsprojekter i fremtiden, og deres deltagelse giver dem mulighed for at smage på det, uden at tage det fulde ansvar" (Projektleder, Pernille Tind Simmons).

For at øge dybden og bredden af handicap-bevægelsens engagement i det internationale udviklings samarbejde, igangsatte DH i 2022 et forarbejde til udarbejdelse af en engagementstrategi, der forventes at blive færdig i første halvdel af 2023.

8 organisationer med egne bevillinger

Dansk Blindesamfund
Danske Døves Landsforbund
Dansk Handicapforbund
Epilepsiforeningen
Lungeforeningen
LEV – Livet med udviklingshandicap
SIND – Landsforeningen for psykisk sundhed
SUMH – S sammenslutningen af Unge med Handicap

7 medansøgere

Autismeforeningen
CP Danmark
Diabetesforeningen
Gigtforeningen
Hjerneskadeforeningen
Parasport Danmark
ULF – Udviklingshæmmedes Landsforbund

5.2 Formidling om udviklingssamarbejdet



Opprioritering af kommunikationsområdet

Opinionsindlæg i Altinget Udvikling, Altinget Verdensmål, Kristeligt Dagblad og interview til Verdens Bedste Nyheder

11 nyhedsbreve, 14 artikler på hjemmesiden og formidling på sociale medier

2 oplysningsindsatser finansieret gennem Oplysningspuljen samt i projekter

DH's oplysningsarbejde

Med henblik på at sikre større forankring og bedre synergi mellem DH's nationale og internationale kommunikationsarbejde, har DH udarbejdet en kommunikationsplan for det internationale arbejde, og oprettet en stilling som kommunikationskonsulent, der er delt imellem de to afdelinger. DH's næstformand, Sif Holst, er desuden blevet udpeget som talsperson for DH's udviklingspolitiske samarbejde.

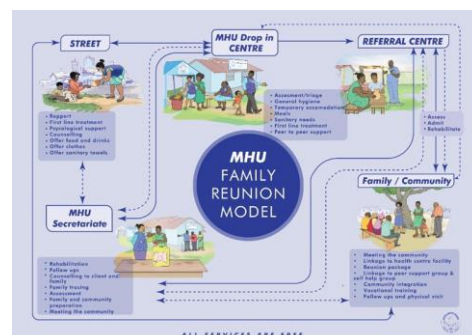
I løbet af 2022 markerede DH sig med Sif Holst i spidsen i en række udviklingspolitiske dagsordener, herunder i relation til den humanitære krise i Ukraine og vedrørende det handicappolitiske topmøde og de forpligtelser, som Danmark meldte ind fra officiel side. Herudover fik DH leveret kontinuerlig information til baglandet gennem nyhedsbreve, hjemmesideartikler og opslag på sociale medier. I 2022 oplevede DH's nyhedsbrev "Internationalt Nyt" en stabil stigning på 117 nye abonnenter til 680 ved udgangen af året. Nyhedsbrevet udkommer en gang månedligt. I 2023 vil DH igangsætte en undersøgelse af målgruppen for at skabe så relevant et indhold for vores modtagere som muligt.

Besøg af daværende udviklingsminister Flemming Møller Mortensen i april 2022 er et godt eksempel på et vellykket arrangement, som blev skabt i tæt samarbejde med de udviklingsaktive medlemsorganisationer. Et stærkt program med oplæg, aktiviteter og gaver fra sydpartnerne til ministeren, der symboliserede nogle af de vigtige resultater, der er opnået i samarbejdet. Ministerbesøget blev formidlet bredt via billed- og videomateriale. [Læs mere om besøget og se video, hvor ministeren forklarer om vigtigheden af indsatserne i Det Globale Handicapprogram her.](#)



Medlemsorganisationernes oplysningsarbejde

Tre medlemsorganisationer har i 2022 lavet oplysning omkring det internationale udviklingssamarbejde som del af deres udviklingsprojekter. SIND har udarbejdet en artikel som dokumentation for deres model med at arbejde med hjemløse kvinder på gaden i Uganda <https://sind.dk/om-sind/sinds-organisation/udvalg-og-arbejdsgrupper/sind-mental-health>.



Danske Døves Landsforbund har udviklet deres kommunikationstilgang på det internationale område, i første omgang med en opgradering af informationen på deres hjemmeside og deres sociale medier <https://ddl.dk/international/>.



DH's Oplysningspulje giver mulighed for at søge beløb til mere omfattende oplysningsindsatser, der går på tværs af projekter og partnere. Det er en populær mulighed, der gennem årene er blevet benyttet bredt. I 2022 blev to sådanne oplysningsbevillinger afsluttet fra DDL og SUMH.

DDL havde som formål at oplyse den danske befolkning om døves vilkår i udviklingslande, og den forskel DDL's arbejde har været med til at gøre. Fokus var specifikt på eksempler fra DDL's partnerskab med Ghana National Association of the Deaf (GNAD). Der blev produceret i alt 4 videoer samt artikler. Det blev lanceret med en pressemeddelelse, og DDL arbejdede intensivt på at blive eksponeret i forskellige nationale medier. Desværre faldt lanceringen sammen med Ruslands invasion i Ukraine, og det lykkedes ikke DDL at få den planlagte opmærksomhed. I stedet er materialet delt i DDL's medlemsblad, i DH's Nyhedsbrev samt på diverse sociale medier. Især deling på Facebook gav gode resultater med i alt 891 sete minutter, 200 delinger og en langt større aktivitet end på tidligere opslag.

SUMH havde til formål at oplyse unge mellem 15 og 25 år om SUMH's arbejde og om unge med handicaps levevilkår i Uganda, Rwanda og Danmark. SUMH udviklede en workshop med udgangspunkt i verdensmålene og særligt princippet om ikke at lade nogen i stikken ('leave no one behind'), samt tidligere udviklet oplysningsmateriale som podcasts og videoer. Workshoppen skulle efter planen have været afholdt på en række uddannelsesinstitutioner, uddannelsesmesser, Folkemødet samt Ungdommens Folkemøde – alt sammen i 2020. Grundet Covid-19 nedlukninger blev mange planlagte aktiviteter umuliggjort, og SUMH måtte tænke i nye løsninger. I sidste ende lykkedes det dog at besøge et antal uddannelsesinstitutioner samt at afholde aktiviteter på såvel Folkemøde som Ungdommens Folkemøde. I alt blev ca. 375 unge nået gennem oplysningsindsatsens aktiviteter. Se bilag 4 for en oversigt over PRO midler forbrugt og bevilget i 2022.

5.3 Kapacitetsudvikling i forbindelse med udviklingssamarbejdet



Nyt tiltag med **online kurser** målrettet både nord- og sydpartnere. To resultat-høst workshops og to monitorings- og evaluering- kurser. Begge forløb med deltagelse af 7 danske- og 20 sydpartnere.

3 **Fyraftensmøder** om exit strategier, 'fair share' og PSHEA.

FABO **læringsplatform** etableret.

Stigende efterspørgsel på **rådgivning**

Fra kapacitetsopbygning af danske handicaporganisationer til kapacitetsopbygning af partnerskaber

En ny stor satsning blev rullet ud i 2022. Det drejede sig om fire **online kurser / workshops** af en uges varighed hver. Hvor DH's kapacitetsopbygning tidligere har været målrettet de danske medlemsorganisationer samt nogle få fælles workshops i DH's partnerlande, skulle det nu stå sin prøve, om man i en post corona tid kunne bruge de nye online muligheder til at lave større læringsforløb på tværs af nord- og sydpartnere. Det gik over al forventning. I alt 20 sydpartnere og 7 danske handicaporganisationer deltog i workshop om resultathøst metoden (outcome harvesting) i marts og i kursus om monitorerings-, evaluering- og læringssystemer i november. Særligt 'Outcome Harvesting' Workshoppen viste, at det er muligt at lave varierende, underholdende og lærerige sessioner online. Det er en meget omkostningseffektiv måde at inddrage sydpartnere i kapacitetsopbygningen på, og en tilgang der gør det muligt at nå ud til partnere udenfor DH's egne partnerlande, der ellers ville være svære at nå.

Alle projekter på over 1 million kr. skal have lavet en evaluering, hvilket der kommer god projektspecifik læring ud af. For også at styrke den tværgående læring på tværs af indsatserne i Syd, blev der i slutningen af 2022 igangsat et tværgående **tematisk læringsreview** omkring erfaringerne med brugen af små puljer i projekterne.

Ny læringshub

En andet vigtigt læringsinitiativ i 2022, var udviklingen af en **Læringshub** for det internationale udviklingssamarbejde på læringsplatformen Fabo, se <https://fabo.org/dpod/hub>. Det meste materiale er på engelsk og målrettet både danske handicaporganisationer og deres sydpartnere. Tanken er at samle alt læringsmateriale udviklet af DH samt links til relevant materiale udviklet af andre.

Det gælder materialer fra kurser og fyraftensmøder samt informations- og læringssider udviklet på specifikke temaer.



Rådgivning og kursusudbud

Rådgivning spiller fortsat en nøglerolle i kapacitetsopbygningen og har i 2022 oplevet en stigende efterspørgsel i takt med den stigende konkurrence om midler i Handicappuljen. Det gælder både nye ansøgninger, hvor der ofte efterspørges to rådgivninger samt bevillingsværdige ansøgninger, der ikke er blevet bevilget og afviste ansøgninger, der i begge tilfælde fører til yderligere rådgivning ifbm. genansøgning.


DH's controller spiller endvidere en vigtig rolle i rådgivning dels af medlemsorganisationernes controllere og af regnskabspersonale involveret i det internationale udviklingssamarbejde f.eks. ved at bistå med projektregnskaber og monitoreringsbesøg.

Der blev holdt **tre fyraftensmøder** i 2022. Et om **exitstrategier**, hvor tre organisationer delte deres erfaringer med bæredygtighed og udfasning af mangeårige partnerskaber. Et andet om **fair share budgettering**, hvor DH delte sin egen tilgang til fair share begrebet og fik input fra medlemsorganisationer på deres tilgange og udfordringer, der siden er blevet brugt i dialog med Udenrigsministeriet. Og endelig et fyraftensmøde omkring **forebyggelse og håndtering af seksuelle krænkelser**, hvor DH's udkast til strategi blev præsenteret som inspiration til det tilsvarende arbejde, medlemsorganisationerne skal i gang med i 2023.

Herudover blev der afholdt to møder i **Udviklingsnetværket**, hvor DH's Forretningsudvalg og medlemsorganisationer drøfter emner af strategisk karakter. Fokus var på hhv. på Det Globale Handicapprograms strategiske målsætninger og budget, det indførte scoringssystem afledt af den øgede konkurrencesituation i Handicappuljen og på den kommende engagementsstrategi.

6. Mål 3 - Inklusion af mennesker med handicap i dansk udviklingssamarbejde

Mål 3 i DH's Globale Handicapprogram fokuserer på at øve indflydelse på den udviklingspolitiske dagsorden i Danmark. Arbejdet går dels på at fremme inklusion i internationalt udviklingssamarbejde blandt danske udviklingsaktører og dels på at påvirke rammerne for dansk udviklingsbistand.

	<p>DH har udviklet nyt Policyprogram for 2022-25</p> <p>Danmark har indmeldt fire forpligtelser ifbm. Det Globale Handicaptopmøde.</p> <p>Data for Danmarks første rapportering på OECD-DAC's handicapmarkør blev offentliggjorte – data dækker 2020.</p> <p>Besøg af udviklingsministeren.</p>
----------------------------------------------------------------------------------	-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

Nyt policyprogram

Den **udviklingspolitiske interessevaretagelse** i Danmark i 2022 fyldte mindre end tilsigtet, idet første halvår bar præg af rokader og ubesatte stillinger i afdelingen, og sidste halvdel af forventet valg og dernæst regeringsforhandlinger, hvilket betød, at interessevaretagelsen blev holdt i en venteposition og afventede udpegning af minister og ordførere. Alligevel har 2022 budt på en vigtige skridt i bestræbelserne på at skabe mere inklusion i dansk udviklingssamarbejde.

DH fik i 2022 udviklet **et nyt policyprogram**, som lægger skinnerne til en mere systematisk tilgang fra 2023 og frem. Policyprogrammet trækker på læring fra det seneste policyprogram på udviklingsområdet og har fokus på at:

- Forankre policyarbejdet bedre i et samarbejde med medlemsorganisationer
- Prioritere en mere systematisk tilgang til udviklingspolitisk interessevaretagelse
- Etablere flere samarbejder med danske udviklingsaktører vedrørende inklusion
- Trække stemmer fra sydpartnere ind i policyarbejdet.

Handicappolitisk topmøde

Årets vigtigste milepæl var det globale **handicaptopmøde 'Global Disability Summit' (GDS)**, der blev afholdt i februar med Norge som vært, Ghana medvært og arrangeret i tæt samarbejde med den globale handicapparaply International Disability Alliance, IDA. Det er kun anden gang et sådant topmøde finder sted – en begivenhed, der samler stater, donorer, den private sektor, FN-organisationer, fonde, civilsamfundsorganisationer og organisationer af mennesker med handicap med det formål at accelerere inklusion af mennesker med handicap gennem indmeldelse af konkrete forpligtelser.

Danmark deltog aktivt med en tale fra udviklingsministeren og fire indmeldte danske **forpligtelser vedrørende inklusion af mennesker med handicap i dansk udviklingssamarbejde og i humanitære indsatser**. Som følge af den ene forpligtelse, er Danmark nu medlem af netværket Global Action on Disability (GLAD), der samler en lang række donorer med en fælles interesse i at fremme inklusion af mennesker med handicap. For DH udgør forpligtelserne en relevant mulighed for

Fire danske forpligtelser ifbm. det globale handicaptopmøde

1. Danmark vil deltage i GLAD netværket
2. Danmark vil arbejde for at mennesker med handicap inkluderes i tiltag der bekæmper kønsbaseret vold i humanitære kontekster.
3. Danmark vil facilitere en strategisk dialog mellem DH og de danske organisationer med en strategisk partnerskabsaftale med Udenrigsministeriet.
4. Danmark vil give mennesker med handicap en stemme og styrke lokalt lederskab i Syd, herunder og gennem organisationer med strategiske partnerskabsaftaler. ustabile situationer.

at monitorere den danske implementering af forpligtelserne. Derfor er forpligtelser genstand for fortsat dialog mellem DH og Udenrigsministeriet, herunder forpligtelsen om at facilitere dialog mellem DH og de danske organisationer med strategiske partnerskabsaftaler med Udenrigsministeriet samt forpligtelsen om den rolle handicaporganisationerne i Syd skal have som central del af lokaliseringsdagsordenen.

Handicapmarkør

Et andet vigtigt skridt er offentliggørelsen af de første data på **OECD DAC's handicapmarkør**, som Danmark besluttede at rapportere på ved vedtagelsen tilbage i 2018. Handicapmarkøren indgår som en af 12 markører i OECD DAC's database for den samlede udviklingsbistand fra OECD's medlemslande. Med handicapmarkøren er der nu data på, hvor stor en del af den danske udviklingsbistand, der er bevilget til indsats, der enten har et primært eller et væsentligt formål om inklusion af mennesker med handicap. 2022 var det første år, hvor data fra Danmark blev gjort tilgængelige i databasen – med tal for 2020. Af de ca. 10 mia. danske kroner til udviklingsbistand i 2020, som OECD DAC indikerer, at det er relevant at rapportere på med markøren, er 4,5% markeret til at have et primært eller væsentligt formål om inklusion af mennesker med handicap. Med markøren er det således muligt at følge, om nye danske tiltag og forpligtelser resulterer i, at andelen af bevillinger, der har til hensigt at inkludere mennesker med handicap, stiger i de kommende år.

Andre tiltag i samarbejdet og dialogen mellem DH og Udenrigsministeriet i 2022:

Introduktion til den globale handicapparaply International Disability Alliance (IDA) gennem møde mellem IDA og Udenrigsministeriet.

Drøftelser omkring inklusion i relation til den danske humanitære og genopbygningsindsats i Ukraine.

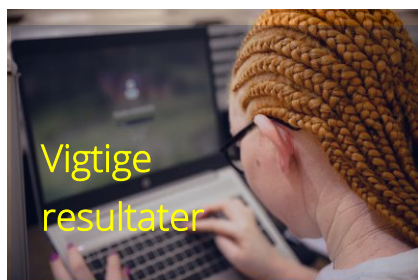
Andre tiltag

DH har været i **kontakt med en række danske aktører** i løbet af året. I juni var DH vært for en workshop for en række ugandiske verdensmålsambassadører om 'Leave No One Behind' princippet som et centralt element i arbejdet med Verdensmålene. Dette var i samarbejde med organisationen **2030Beyond**. DH har ligeledes mødtes med **Institut for Menneskerettigheder** med henblik på at sondere muligheder for samarbejde om internationale udviklingsdagsordner. I 2022 afrundede DH et samarbejde i Ghana med **Oxfam Danmark** om en supplerende indsats til et ungdomsuddannelsesprojekt i Vestafrika.

Indenfor handicapbevægelsen koordineres fortalerarbejdet fortsat i en '**policy-følgegruppe**', hvor fem af DH's medlemsorganisationer deltager. Gruppen mødes kvartalsvis og koordinerer og udveksler information og har deltagelse af DH's næstformand, der er udviklingspolitisk talsperson.

7. Deltagelse i globale netværk

DH – og en række af DH's medlemsorganisationer – er aktive spillere i både formelle og uformelle internationale netværk relateret til udvikling og handicap. Netværk, der understøtter DH's internationale udviklingssamarbejde. I netværkene bidrager DH med viden og erfaring fra samarbejde med handicaporganisationer i Syd, søger indflydelse



Bidrag til handicappolitisk topmøde.

DH repræsentant valgt til næstforperson i IDDC.

Flerårig samarbejdsaftale omkring støtte til den globale handicapparaply IDA

Deltagelse i studie af brug af handicapmarkør.

og samarbejde med internationale organisationer om fælles dagsordner og er en del af en stærkere stemme globalt. Hertil trækker DH viden om globale bevægelser og processer, som er centrale for DH's internationale engagement. De globale netværk har haft stigende betydning for DH's internationale engagement, en udvikling der er fortsat i 2022.

DH deltog aktivt i det **Globale Handicaptopmøde**, dels med to forpligtelser omkring vores internationale udviklingssamarbejde, og dels sad vi med i en gruppe af civilsamfundsorganisationer, der bidrog til planlægningen af topmødets første dag. Sif Holst, DH's næstformand, talte her i sessionen "Creating Synergies and Partnerships" om, hvordan organisationer af mennesker med handicap bør involveres som partnere i udvikling.

Derudover deltog DH i det **europæiske Regional Disability Summit**, som European Disability Forum var vært for ugen inden det globale topmøde. Her talte DH's formand, Thorkild Olesen, om DH's og medlemsorganisationernes erfaringer med empowerment og med at fremme inddragelse af organisationer af mennesker med handicap.

DH forpligter sig til i det internationale udviklingssamarbejde at:

Fremme inddragelse af underrepræsenterede grupper i egne indsatser og partnerskaber.

Fremme at andre danske organisationer og institutioner tager konkrete tiltag til at inkludere mennesker med handicap i deres programmer og organisation.

Se også <https://handicap.dk/nyheder/dh-melder-sig-paa-banen-med-forpligtelser-til-globalt-handicaptopmoede>



DH's engagement i International Disability and Development Consortium (IDDC) er fortsat stort.

Ved generalforsamlingen i maj 2022 blev DH's repræsentant valgt til næstforperson. Herigennem opnår DH indflydelse på de løbende aktiviteter og samarbejder i koordinering med IDDC's arbejdsgrupper og den øvrige bestyrelse. DH opprioriterede i 2022 desuden engagementet i IDDC's OPD (Organisations of Persons with Disabilities) Partnership Task Group, hvor vi med vores erfaringer og sydparterskaber har en del at byde ind med.



Engagementet i IDDC har ligeledes ført til, at DH igen i 2022 fik mulighed for at deltage i det årlige møde i **GLAD-netværket**, som repræsentant for IDDC. GLAD-mødet giver mulighed for at mødes med alle de største aktører på den globale dagsorden om inklusion af mennesker med handicap i udvikling, ligesom det danske medlemskab gør det ekstra relevant for DH at deltage.



DH har i første halvår 2022 været engageret i **kampagnen for DH's næstformand Sif Holst som kandidat til FN's Handicapkomité** ved valget i 2022. Kampagnen blev koordineret med Udenrigsministeriets FN-mission i New York samt med Social- og Ældreministeriet. Desværre førte kampagnen lige akkurat ikke til valg af Sif. Dog har DH opnået øget indsigt i arbejdet hos den danske FN-mission omkring FN-processerne.



DH har i 2022 fortsat sin støtte til **IDA – den globale handicapparaply** og har i 2022 indgået en **flerårig aftale** med IDA, hvor vi samler de forskellige mindre spor, som DH bidrager med til IDA's arbejde rettet mod organisationer af mennesker med handicap i Syd. Et af sporene er det såkaldte 'Bridge' træningsprogram om forståelse og brug af

handicapkonventionen og Verdensmålene. DH støttede blandt andet sessioner i Bolivia, hvor en håndfuld sydparterskaber støttes gennem Handicappuljen. DH deltog endvidere sammen med IDA, trænere og tidligere kursusdeltagere ved en workshop i oktober, der havde til formål at validere træningsmateriale og -tilgange.

Desuden har DH i 2022 begyndt et samarbejde med CBM Global Disability Inclusion omkring et studie af erfaringerne med brugen af handicapmarkøren på tværs af udvalgte donor- og modtagerlande. Studiet færdiggøres i 2023.

8. Organisation, strategi og forvaltning af udviklingssamarbejdet



Tre nye ansigter i Afdeling for Internationalt Samarbejde og ny teamstruktur i afdelingen.

Tiltag iværksat for at håndtere øget søgning på Handicappuljen og prioritering mellem støtteværdige projekter.

Styrkelse af controller funktion i det østlige Afrika

Forberedelse af UM Review

Ændringer i Afdeling for Internationalt Samarbejde

2022 bød både på en del udskiftning på personalesiden i DH's Afdeling for Internationalt Samarbejde, og der blev etableret en team-struktur med henblik på at mindske sårbarhed og styrke samarbejde, videndeling og effektivitet.

Håndtering af øget søgning på Handicappuljen

2022 var et år med stor søgning på Handicappuljen. I alt modtog DH 27 ansøgninger for ca. 44 mio. kr. og 4 genansøgninger til en samlet værdi af ca. 9 mio. kr. Den høje efterspørgsel var forventet, og DH indførte derfor en række tiltag for at kunne håndtere presset på Handicappuljen, herunder:

- Reducering af loftet for enkeltbevillinger fra 18 mio. til 6 mio. kr., med mulighed for at søge 8 mio. kr., hvis flere medlemsorganisationer ansøger sammen;
- Ansøgninger under 500.000 kr. friholdes fra konkurrence, således at alle ansøgninger, der vurderes støtteværdige af Bevillingsudvalget, får en bevilling. Det er gjort for at sikre mangfoldigheden i puljen og et arbejds- og læringsrum for mindre/nye organisationer;
- Indført scoringsystem for ansøgninger over 500.000 kr. baseret på "LEADS" tilgangen - et system, hvor der tildeles scorer mellem 1 og 5 på en række underkriterier baseret på Handicappuljens retningslinjer;
- Udviklet principper for prioritering mellem de støtteværdige projekter, se [DH's hjemmeside](#);
- Reduceret antallet af årlige ansøgningsrunder fra tidligere 3-4 runder årligt til 2 årlige ansøgningsvinduer.

I slutningen af 2022 igangsatte DH en revision af Handicappuljens retningslinjer for at sikre, at de reflekterer ændringerne og fortsat er retvisende og relevante.

Implementering af UM's opdaterede retningslinjer for puljeordninger og netværk

Udenrigsministeriet opdaterede i 2022 Retningslinjer for puljeordninger og netværk. Arbejdet med implementering af ændringerne blev påbegyndt i 2022 med henblik på at leve op til de opdaterede krav. Med de nye retningslinjer indførtes også opdaterede krav omkring PSHEA samt nye krav i forhold til anti-børnearbejde, anti-terror og forebyggelse af interessekonflikter. Arbejdet med at sikre efterlevelse af disse krav færdiggøres i 2023.

Forberedelse af review

De sidste måneder af 2022 bar præg af forberedelserne til Udenrigsministeriets review af DH's forvaltning af Det Globale Handicapprogram, herunder indsamling af relevante dokumenter, koordinering omkring valg af lande, som review teamet skulle besøge og løbende dialog med konsulentteamet, Udenrigsministeriet, medlemsorganisationer og sydpartnere omkring planlægning af landebesøg, spørgeskemaundersøgelser, interviews og møder mv.

Bilag

Bilag 1: Resultatramme 20_Status for 2022

Bilag 2: Open Aid indikatorer

Bilag 3: Nye bevillinger i Handicappuljen 2022

Bilag 4: Projekt relateret oplysning i Handicappuljen 2022

Bilag 5a: DH årsregnskab 2022

Bilag 5b: DH revisionsprotokollat 2022

Bilag 6a: Handicappuljen regnskab 2022

Bilag 6b: Handicappuljen revisionsrapportering 2022